

UMCS

UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie

Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki

Kierunek: **informatyka**

Emil Szerafin

nr albumu: 307490

Wykorzystanie GPU do akceleracji generowania i przetwarzania dźwięku

Use of GPU in acceleration of
sound generation and processing

Praca licencjacka

napisana w Katedrze Oprogramowania Systemów Informatycznych
pod kierunkiem **dr hab. Przemysław Stpoczyńskiego**

Lublin 2022

Spis treści

Wstęp	5
Cel i zakres pracy	6
1 Cyfrowa reprezentacja dźwięku	7
1.1 Format LPCM	7
1.2 Częstotliwość próbkowania	7
1.3 Rozdzielczość próbki	9
1.4 Rozmiar bufora	10
1.5 Ilość kanałów	11
1.6 Wpływ formatu na czas przetwarzania	11
1.7 Format MIDI	12
1.8 Format WAV	12
2 Technologia CUDA	14
2.1 Model programowania	15
2.2 Host i Device	16
2.3 Zastosowanie dla problematyki przetwarzania sygnałów	18
3 Projekt systemu	20
3.1 Założenia wstępne	20
3.2 Założenia implementacyjne	21
3.3 Architektura systemu	22
3.4 Komunikacja podsystemów	23
4 Implementacja CPU	25
4.1 Podsystem wejścia	25
4.2 Podsystem wyjścia	26
4.3 Podsystem komponentów	27
4.4 Podsystem danych statystycznych	27
4.5 Jądro systemu	28

4.5.1	Główna pętla programowa dla czasu rzeczywistego	28
4.5.2	Główna pętla programowa dla trybu offline	30
4.6	Interfejs użytkownika	32
5	Wybrane algorytmy przetwarzania/generowania dźwięku	34
5.1	Generowanie sygnału	34
5.1.1	Sygnał sinusoidalny	34
5.1.2	Sygnał prostokątny	35
5.1.3	Sygnał piłokształtny	36
5.1.4	Sygnał trójkątny	36
5.2	Komponenty podstawowe	37
5.2.1	Volume - głośność	37
5.2.2	Pan - pozycja dźwięku w przestrzeni	38
5.2.3	Distortion - przesterowanie	38
5.2.4	Echo - efekt powtórzenia	39
5.2.5	Compressor - kompresja	40
5.3	Komponenty zaawansowane	41
5.3.1	Copy - kopiowanie strumienia	41
5.3.2	Sum - łączenie strumieni	41
6	Implementacja GPU	43
6.1	Podsystem wejścia	43
6.2	Podsystem wyjścia	49
6.3	Podsystem komponentów	49
6.4	Pozostałe elementy systemu	50
7	Projekt i wyniki testów	51
7.1	Projekt testów	51
7.2	Wyniki testów wydajności przetwarzania offline	54
7.3	Wyniki testów wydajności przetwarzania online	55
8	Wnioski	59
9	Możliwości rozwoju	60
9.1	Optymalizacja obecnego rozwiązania	60
9.1.1	Przystosowanie algorytmów do wykorzystania GPU	60
9.1.2	Grupowanie wywołań kerneli	61
9.1.3	Implementacja systemu hybrydowego	61
9.2	Wykorzystanie innych technologii	61

9.2.1	Wykorzystanie rdzeni ray-tracingu	62
9.2.2	Wykorzystanie rdzeni tensorowych	62
9.2.3	Przyszłe technologie	62
Spis listingów		64
Spis tabel		65
Spis rysunków		66
Bibliografia		68

Wstęp

Przetwarzanie sygnałów dźwiękowych jest dużym obszarem informatyki. Wraz z jego rozwojem, powstawaniem nowych algorytmów, wzrostem standardów dotyczących jakości dźwięku, a także zwiększaniem się ilości przetwarzanych danych, pojawia się coraz większe zapotrzebowanie na moc obliczeniową. W wielu przypadkach, przy zastosowaniu obecnych technik przetwarzania dźwięku, obliczenia w czasie rzeczywistym, stają się nieosiągalne, co mocno utrudnia pracę wielu osobom, a w niektórych przypadkach sprawia, że staje się ona nie możliwa. Wynika z tego, iż ciągły rozwój, a co za tym idzie, ciągły wzrost wymagań oprogramowania, wymusza na użytkownikach okresową wymianę podzespołów na coraz to wydajniejsze. Powstaje pytanie, czy nie istnieje żadne inne rozwiązanie, które pozwoliło by przynajmniej częściowo zniwelować ten problem. W obecny standard komputerów osobistych włączona jest obecność karty graficznej - odmiany procesora, przeznaczonego przede wszystkim do przetwarzania i generowania obrazu. Wraz z rozwojem tej technologii zaczęto zauważać, że karty graficzne posiadają ogromny potencjał obliczeniowy, który można by było wykorzystać w innych dziedzinach informatyki. Wraz z pojawieniem się technologii takich jak CUDA[10] czy OpenCL, rozpowszechniono wykorzystanie karty graficznej do obliczeń ogólnego przeznaczenia. Dziedzina przetwarzania sygnałów dźwiękowych, ze względu na swoją naturę, jest jedną z dziedzin informatyki, która mogłaby skorzystać na wykorzystaniu tych technologii w celu przyspieszenia obliczeń i tym samym umożliwienia szerszemu gronu osób na korzystanie z bardziej zaawansowanych technik przetwarzania dźwięku.

Cel i zakres pracy

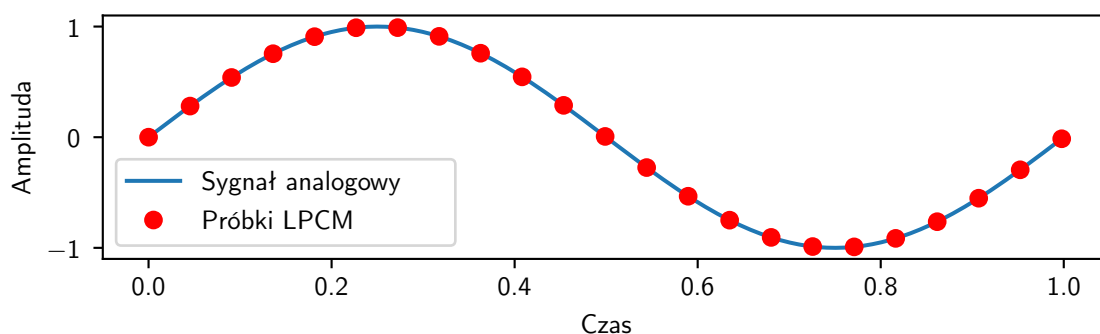
Celem niniejszej pracy jest zaprojektowanie oraz implementacja systemu, pozwalającego na przetestowanie możliwości wykorzystania karty graficznej względem CPU, do przetwarzania sygnałów dźwiękowych. System ma umożliwiać syntezywanie oraz przetwarzanie dźwięku w różnych powszechnie stosowanych formatach (biorąc pod uwagę częstotliwość próbkowania oraz wielkość próbki) zarówno w czasie rzeczywistym, jak i w trybie offline. Tryb offline pozwala na syntezę/przetworzenie sygnału w możliwie najkrótszym dla urządzenia czasie. Na ogół pozwala to na wykonanie skomplikowanych obliczeń, nawet w sytuacji kiedy nie jest możliwe przetworzenie danych w czasie rzeczywistym. W tym przypadku zostanie to wykorzystane w celu porównania czasów wykonania, co nie było by możliwe dla czasu rzeczywistego. System musi udostępniać możliwość gromadzenia danych statystycznych dotyczących wydajności swojej pracy, oraz umożliwiać przeprowadzanie jednolitych testów wydajnościowych. W swojej uniwersalności powinien pozwalać na wprowadzanie modyfikacji w nieskomplikowany sposób, co umożliwi ekstensywne testowanie algorytmów oraz łączenie ich w bardziej złożonych scenariuszach użycia, jak również zmianę wykorzystanej platformy bez konieczności modyfikacji fundamentów jego działania. Skutkuje to eliminacją możliwie największej liczby czynników zewnętrznych, mogących zaburzyć pomiary wydajności. System powinien przetwarzać dźwięk w formacie PCM, który jest najbardziej powszechnie stosowanym formatem w przemyśle muzycznym oraz być w stanie odczytywać podstawowe sygnały zawarte w MIDI. Biorąc to wszystko pod uwagę, powstały system będzie stanowić podstawę podczas porównania możliwości CPU i GPU dla przedstawionego problemu. Praca ta nie skupia się na optymalizacji powstałych rozwiązań, a na próbie weryfikacji omawianej koncepcji.

Rozdział 1

Cyfrowa reprezentacja dźwięku

1.1 Format LPCM

PCM[3] - pulse-code modulation (modulacja impulsowa) jest popularną metodą reprezentacji sygnałów analogowych w postaci cyfrowej. Polega na próbkowaniu sygnału analogowego w regularnych odstępach czasu, a następnie kwantyzacji wartości próbek. Wartości mogą zostać reprezentowane przy użyciu szerokiej gamy metod. LPCM - linear pulse-code modulation (liniowa modulacja impulsowa) jest jednym z najprostszych sposobów reprezentacji zkwantyzowanego sygnału. Wykorzystuje on skalę liniową, w połączeniu ze stałym punktem odniesienia, względem którego mierzona jest próbka. Reprezentacja wyniku procesu konwersji pomiędzy sygnałem analogowym a sygnałem PCM przedstawia Rysunek 1.1.

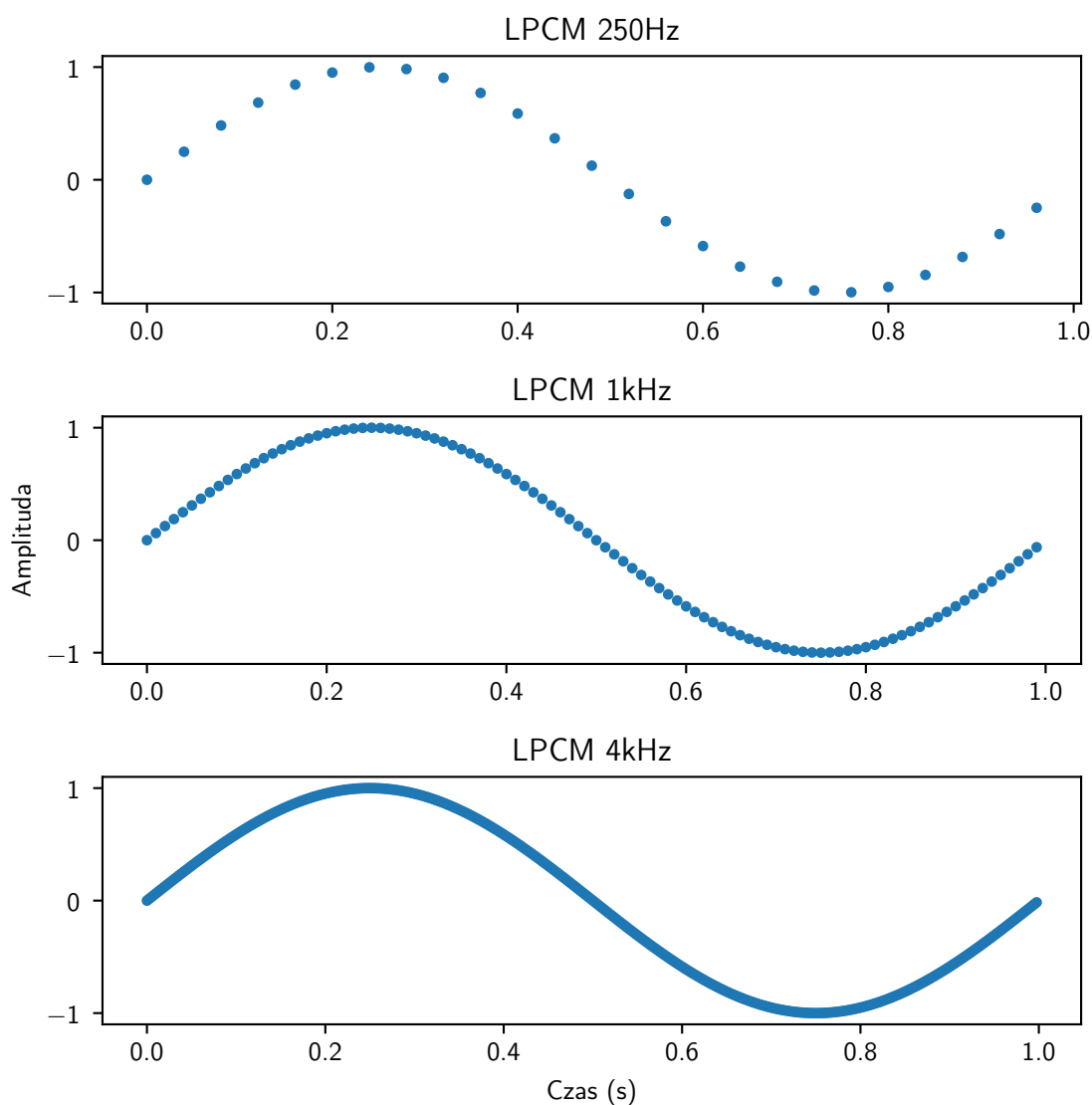

Rysunek 1.1: Próbkowanie LPCM FLOAT32

1.2 Częstotliwość próbkowania

Jakość reprezentacji sygnału zależy od dwóch czynników: częstotliwości próbkowania oraz rozdzielczości pojedynczej próbki. Częstotliwość próbkowania ogranicza odstęp

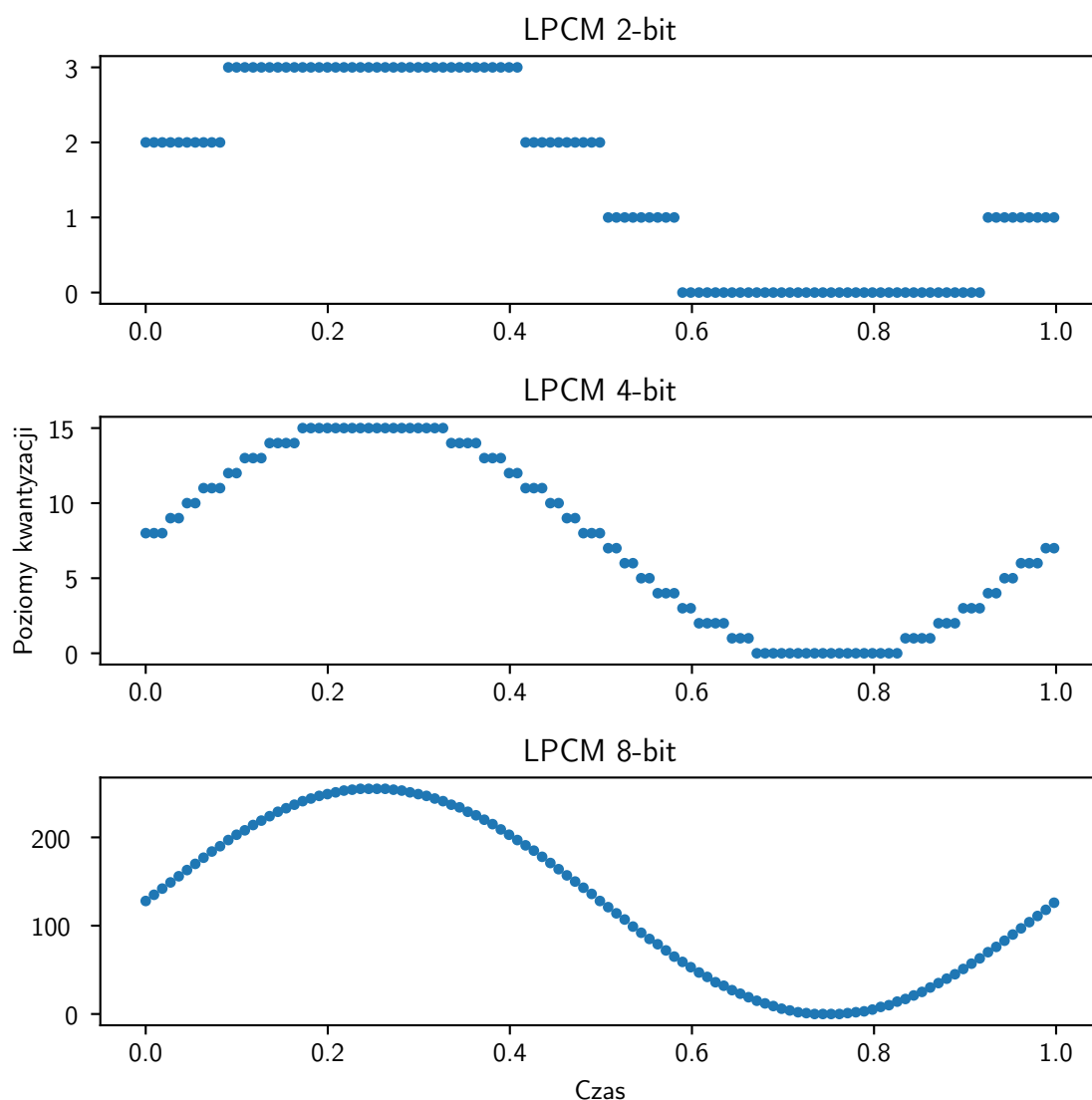
między poszczególnymi próbkami. Wyższa częstotliwość próbkowania zmniejsza odstęp między próbkami, co pozwala na dokładniejsze odwzorowanie sygnału w dziedzinie czasu, a jednocześnie zwiększa ilość danych, które muszą zostać później przetworzone. Konkretną wartość potrzebną do reprezentacji określonego sygnału można obliczyć przy użyciu twierdzenia Nyquista-Shannona[9]. Głosi ono, iż aby zapisać sygnał o częstotliwości f Hz, należy próbkować go co najmniej z częstotliwością $2f$ Hz. W praktyce jednak, aby uniknąć problemów związanych z aliasingiem, zaleca się próbkowanie z częstotliwością co najmniej $2.2f$ Hz. W przypadku słuchu ludzkiego najwyższy słyszalny dźwięk nie będzie przekraczać 20 kHz. Tak więc, aby zapisać sygnał o takiej częstotliwości, należy próbkować go co najmniej z częstotliwością 44kHz, co pokrywa się z ogólnie przyjętym standardem stosowanym w przemyśle muzycznym. Przykład różnicy w częstotliwości próbkowania sygnału przedstawia Rysunek 1.2.

Rysunek 1.2: Częstotliwość próbkowania LPCM

1.3 Rozdzielczość próbki

Rozdzielczość próbki, zwana również głębią bitową / głębią próbki, określa ilość bitów, które są wykorzystywane do jej zapisu. Im większa rozdzielczość, tym mniejszy błąd kwantyzacji oraz większy rozmiar danych do przetworzenia. Determinuje to ilość poziomów kwantyzacji sygnału, która jest równa 2^n , gdzie n to ilość bitów wykorzystywanych do zapisu próbki. W przypadku sygnałów audio najpopularniejszymi wartościami dla głębi są: 16-bit, 24-bit oraz 32-bit. W zależności od sytuacji, wartości te pozwalają na rzetelny zapis sygnału. Wartość ta przeważnie nie posiada bezpośredniego wpływu na czas obliczeń, a jedynie może zwiększyć ilość pamięci koniecznej do zapisu sygnału. Przykład różnicy w rozdzielczości próbki przedstawia Rysunek 1.3.

Rysunek 1.3: Rozdzielczość próbki LPCM

1.4 Rozmiar bufora

W przeciwieństwie do metod przetwarzania sygnału w sposób analogowy, gdzie sygnał jest ciągły, w przypadku sygnałów cyfrowych, sygnał jest dzielony na porcje o określonej wielkości. Wielkość tej porcji (zazwyczaj jest to wielokrotność liczby 2) określa rozmiar bufora. Bufory pozwalają na przetworzenie większej ilości próbek jednocześnie, co pozwala na zwiększenie wydajności przetwarzania sygnału. Największe znaczenie ma to w przypadku przetwarzania sygnału w czasie rzeczywistym, gdzie każda próbka musi być przetworzona w określonym czasie. Im większy rozmiar bufora, tym więcej czasu zostaje przeznaczone na jego przetworzenie. Wartość ta jest zależna od zastosowania, a także od dostępnych zasobów sprzętowych. W wielu przypadkach pożądany rozmiar bufora jest możliwie najmniejszy, tak aby zminimalizować opóźnienie w przetwarzaniu sygnału. Opóźnienie jest szczególnie niepożądanym efektem ubocznym na przykład w sytuacji w której muzyk potrzebuje słyszeć na bieżąco efekt swojego występu. Nie zawsze jest to jednak możliwe ze względu na ograniczenia sprzętowe. Krótszy czas przetwarzania pozostawia mniejszy margines błędu. Chwilowa niedostępność zasobu sprzętowego może spowodować, że próbka nie zostanie przetworzona w określonym czasie, co prowadzi do powstania niechcianych artefaktów w sygnale. Ilość czasu na przetworzenie bufora można wyliczyć na podstawie wzoru: $t = \frac{N}{f}$, gdzie t to czas przetworzenia bufora, N to ilość próbek w buforze, a f to częstotliwość próbkowania. Przykład zależności czasu przetworzenia od wielkości bufora oraz częstotliwości próbkowania przedstawia Tabela 1.1.

Tabela 1.1: Rozmiar bufora względem czasu przetworzenia

rozmiar bufora	44kHz	48kHz	96kHz	192kHz
32	0.73ms	0.67ms	0.33ms	0.17ms
64	1.45ms	1.33ms	0.67ms	0.33ms
128	2.91ms	2.67ms	1.33ms	0.67ms
256	5.82ms	5.33ms	2.67ms	1.33ms
512	11.64ms	10.67ms	5.33ms	2.67ms
1024	23.27ms	21.33ms	10.67ms	5.33ms
2048	46.55ms	42.67ms	21.33ms	10.67ms
4096	93.09ms	85.33ms	42.67ms	21.33ms
8192	186.18ms	170.67ms	85.33ms	42.67ms

1.5 Ilość kanałów

Ilość kanałów określa ilość niezależnych ścieżek dźwiękowych, które mogą reprezentować sygnał w przestrzeni. Najpopularniejszymi wartościami są 1 (mono) oraz 2 (stereo). O ile istnieje więcej standardów reprezentacji sygnału, to nie są one często wykorzystywane. W przetwarzaniu sygnału zazwyczaj pracuje się używając sygnałów monofonicznych ostatecznie dążąc do uzyskania sygnału stereofonicznego. Wartość ta ma wpływ na ilość danych, które muszą zostać przetworzone, a także nierzadko na ich interpretację, co objawia się w postaci stosowania różnych algorytmów w zależności od ilości kanałów.

1.6 Wpływ formatu na czas przetwarzania

Format, w jakim przetwarzany jest sygnał, ma wpływ na jego objętość, a co za tym idzie na czas przetwarzania. Przedstawione powyżej wartości w różnym stopniu przyczyniają się do zwiększenia objętości danych. Najbardziej negatywny wpływ na prędkość obliczeń ma częstotliwość próbkowania. Jest to właściwość uznawana za najważniejszą w kontekście jakości sygnału, a jednocześnie jej zwiększenie pozytywnie wpływa na wielkość opóźnienia (Tabela 1.1). Następną cechą sygnału mającą znaczący wpływ na jego objętość ma ilość kanałów, która to w oczywisty sposób przemnaża liczbę próbek do przetworzenia. Rozdzielczość próbki również ma wpływ na objętość danych, jednak w mniejszym stopniu niż pozostałe cechy. W celu zachowania jakości i zmniejszenia znaczenia błędów kwantyzacji, w trakcie obróbki sygnału najczęściej stosuje się typu float32 i dopiero na sam koniec, w celu zmniejszenia powstałego pliku, konwertuje się sygnał do reprezentacji 24 lub 16 bitowej. Rozmiar bufora nie wpływa na objętość danych. Przeważnie ta wartość służy do uzyskania balansu pomiędzy stabilnością, a wielkością opóźnienia. Nierzadko ma wpływ na wydajność konkretnych algorytmów, jednak nie jest możliwe wyznaczenie stałego współczynnika, bez analizy danego przypadku. Tabela 1.2 przedstawia porównanie potrzebnej przepustowości B/s dla różnych popularnych zestawień parametrów pojedynczego strumienia LPCM. Należy zwrócić uwagę, iż w dziedzinie przetwarzania dźwięku sytuacje w których przetwarza się pojedynczy strumień audio są rzadkością. W większości przypadków przetwarzanych jest wiele strumieni jednocześnie, przy wykorzystaniu sekwencji wielu algorytmów, co zauważalnie zwiększa objętość danych do przetworzenia w raz z potrzebną na to mocą obliczeniową.

Tabela 1.2: Przesył danych dla różnych formatów przy wykorzystaniu float32

częstotliwość próbkowania	mono	stereo
44kHz	0.176 MB/s	0.352 MB/s
48kHz	0.192 MB/s	0.384 MB/s
96kHz	0.384 MB/s	0.768 MB/s
192kHz	0.768 MB/s	1.536 MB/s

1.7 Format MIDI

MIDI[13] - Musical Instrument Digital Interface (Cyfrowy Interfejs Instrumentów Muzycznych) jest standardem komunikacji pomiędzy różnymi urządzeniami muzycznymi, a także służy jako standard zapisu nutowego w postaci cyfrowej. Format ten nie zawiera informacji o dźwięku, a jedynie o sposobie jego syntezy. Dane są zapisane w postaci binarnej, posiadają one zauważalnie mniejsze rozmiary w pamięci w porównaniu z sygnałem PCM. Aby można było odtworzyć dany sygnał w postaci sygnału dźwiękowego, należy go najpierw przetworzyć przy użyciu np. synteźatora. Format MIDI posiada bogaty asortyment możliwości oraz kilka wariantów, które rozbudowują go jeszcze bardziej. Nawet w podstawowym wariantcie MIDI (General MIDI), pliki MIDI są w stanie przechowywać informacje na różne sposoby. Sposoby te nazywane są formatami. Na rzecz tej pracy w zupełności wystarczającym będzie najprostszy w interpretacji format 0. W tym formacie, wszystkie ścieżki są zapisane w jednym strumieniu danych, zawierającym zdarzenia meta (meta events) oraz zdarzenia MIDI (MIDI events). Zdarzenia meta zawierają między innymi informacje o strukturze pliku, takie jak tempo, nazwa utworu, czy informacja o końcu pliku. Zdarzenia MIDI zawierają przede wszystkim informacje o dźwięku, takie jak: numer kanału, numer dźwięku (głosu), siła uderzenia, czy długość trwania dźwięku. Pojedyncze zdarzenie MIDI przekazują informacje takie jak np.: rozpoczęcie dźwięku, zakończenie dźwięku, zmiana siły uderzenia. Dopiero razem tworzą one pełny obraz informacji o dźwięku, który można synteżować, a następnie odtworzyć.

1.8 Format WAV

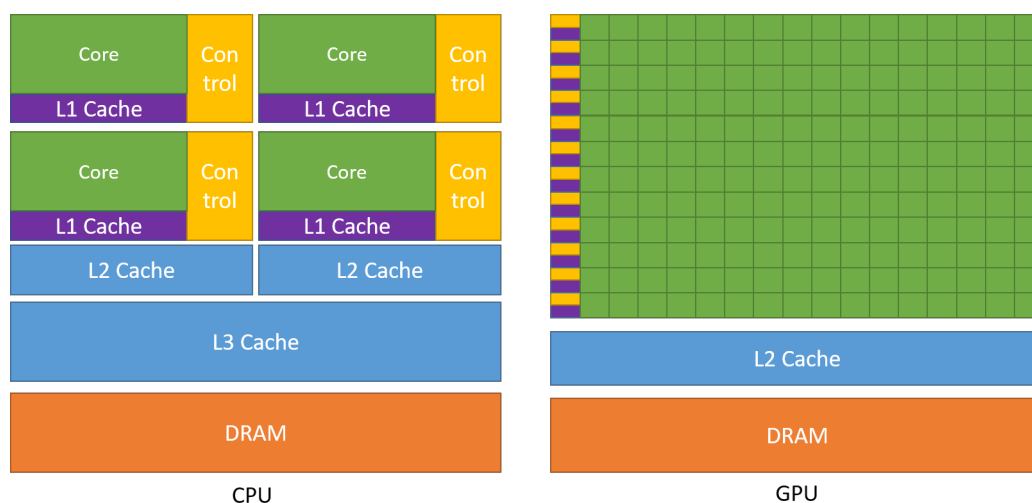
WAV[2] - Waveform Audio File Format (Format pliku dźwiękowego) jest formatem plików dźwiękowych, który przechowuje sygnał dźwiękowy w postaci LPCM. Format ten jest jednym z najpopularniejszych formatów plików dźwiękowych, ze względu na swoją prostotę oraz wsparcie w większości systemów operacyjnych. Plik WAV składa się

z nagłówka, zawierającego informacje o pliku, takie jak: typ pliku, ilość kanałów, częstotliwość próbkowania, rozdzielczość próbki, oraz ilość próbek. Po nagłówku znajdują się dane, zawierające próbki sygnału dźwiękowego zapisanego przy użyciu PCM. Format ten jest stosunkowo prosty w implementacji, co sprawia, że jest często wykorzystywany w celach edukacyjnych, a także w przypadku prostych aplikacji, które nie wymagają zaawansowanych funkcji.

Rozdział 2

Technologia CUDA

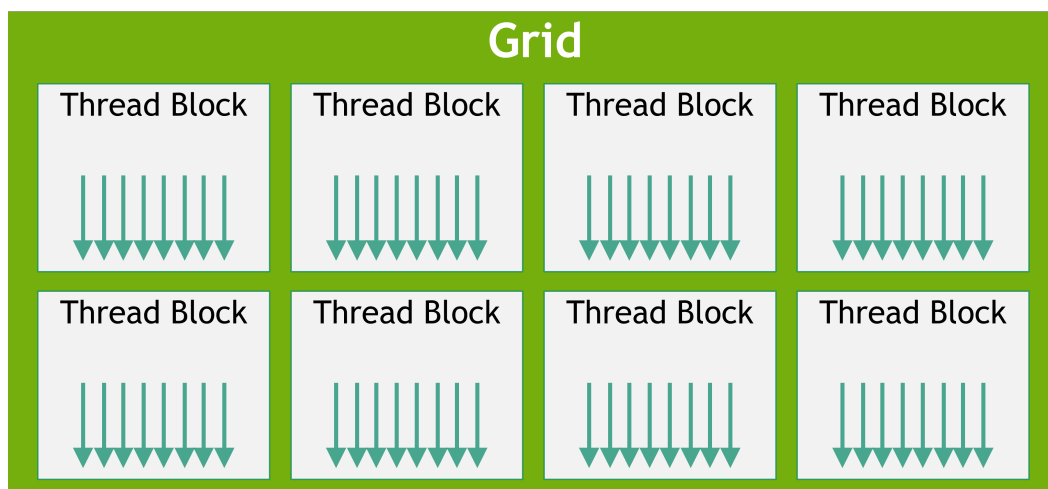
CUDA[10] (Compute Unified Device Architecture) to architektura stworzona przez firmę NVIDIA. Pozwala ona na programowanie odpowiednich kart graficznych w sposób umożliwiający wykonywanie obliczeń ogólnego przeznaczenia. Programy napisane z wykorzystaniem technologii CUDA zasadniczo różnią się od standardowych programów, które są wykonywane na zwykłych procesorach. Swoją charakterystyką przypominają one bardziej programy równoległe, które są wykonywane na klastrach obliczeniowych, niż standardowe programy sekwencyjne. CUDA pozwala na wykorzystanie architektury karty graficznej (Rysunek 2.1) w celu wykonania obliczeń w sposób zauważalnie odmienny niż w przypadku procesora.

Rysunek 2.1: docs.nvidia.com - "GPU Devotes More Transistors to Data Processing", ilustracja różnicy w architekturze procesora i karty graficznej

2.1 Model programowania

W przeciwieństwie do programowania wielowątkowego na CPU, programowanie w technologii CUDA nie polega na zarządzaniu każdym wątkiem oddzielnie, a całym blokiem wątków na raz. Wątki w bloku są grupowane w tzw. *warp*, czyli grupę 32 wątków, które są wykonywane równolegle. Bloki wątków są grupowane w *grid* - siatkę bloków, która jest wykonywana na karcie graficznej. Model programowania w technologii CUDA jest zilustrowany na Rysunku 2.2. Pozwala to wykonywać jednocześnie tę samą operację na wielu elementach danych przy wykorzystaniu rdzeni CUDA. W ten sposób możliwe jest uzyskanie znacznie większej wydajności obliczeń niż w przypadku wykonywania ich sekwencyjnie na procesorze. Architektura GPU narzuca jednak pewne ograniczenia. Możliwość wykonania obliczeń na tysiącach wątków jednocześnie, osiągnięto kosztem możliwości pojedynczego wątku. Wątki na GPU nie mogą komunikować się bezpośrednio między sobą, co w połączeniu z ich ilością, wynosi problem konkurencyjności obliczeń na wyższy poziom abstrakcji niż w przypadku programowania wielowątkowego na CPU. Architektura sprawia również, że operacje warunkowe w kodzie CUDA mogą znacząco obniżyć wydajność urządzenia. W przypadku rozgałęzienia w kodzie CUDA, jeżeli jeden wątek spełni warunek rozgałęzienia, wtedy wszystkie wątki wchodzące w dany *warp* będą musiały czekać na zakończenie obliczeń przez ten pojedynczy wątek. W pesymistycznym przypadku może to oznaczać, że w danym momencie dysponujemy jedynie $\frac{1}{32}$ mocy obliczeniowej karty graficznej.

Rysunek 2.2: docs.nvidia.com - "Grid of Thread Blocks", ilustracja modelu programowania w technologii CUDA

Listing 2.1: Przykładowe wywołanie kernela CUDA sumującego dwie tablice w języku C++

```
1 // kernel sumujący dwie tablice
2 __global__ void sum(float* arrayA, float* arrayB, int size){
3     // obliczenie indeksu wątku
4     int i = blockIdx.x * blockDim.x + threadIdx.x;
5
6     // sumowanie elementów tablicy
7     if (i < size){
8         arrayB[i] = arrayA[i] + arrayB[i];
9     }
10 }
11
12
13 int main(){
14     // alokacja pamięci na GPU
15     float* arrayA, *arrayB;
16     int size = 1000;
17     cudaMalloc(&arrayA, size * sizeof(float));
18     cudaMalloc(&arrayB, size * sizeof(float));
19
20     // ustawienie rozmiaru bloku i gridu
21     int blockSize = 256;
22     int numBlocks = (size + blockSize - 1) / blockSize;
23
24     // wywołanie kernela
25     sum<<<numBlocks, blockSize>>>(arrayA, arrayB, size);
26
27     // zwolnienie pamięci GPU
28     cudaFree(arrayA);
29     cudaFree(arrayB);
30
31     return 0;
32 }
```

2.2 Host i Device

Urządzenie GPU można traktować jako oddzielny komputer, posiadający swoje własne podzespoły oraz zasoby. Technologia CUDA właśnie w ten sposób reprezentuje kompatybilną kartę graficzną. Interfejs programistyczny CUDA rozróżnia dwa środowiska: *host* oraz *device*. Host to komputer, na którym uruchamiany jest program, który wykorzystuje technologię CUDA. Device to karta graficzna, na której wykonywane

są obliczenia. Najbardziej podstawowym schematem programu wykorzystującego tą technologię jest: przekazanie danych przygotowanych na urządzeniu host do urządzenia device, które wykonuje obliczenia. Po zakończeniu obliczeń, urządzenie host pobiera wyniki z GPU, gdzie możliwa jest ich interpretacja, zapis lub dalsze przetwarzanie. Można zauważyć, iż na moc obliczeniową, wynikającą z połączenia CPU oraz GPU, składa się również szybkość przesyłania danych między tymi dwoma urządzeniami. Tabela 2.1 przedstawia przeciętne możliwości w kategorii kopiowania danych zawartych w konkretnych typach pamięci urządzeń. Należy zauważyć ograniczenia jakie za sobą niesie wykorzystywanie szyny PCIE w przypadku intensywnej komunikacji pomiędzy CPU a GPU. Sugerowanym przez NVIDIA’ę rozwiązaniem jest przekazanie jedynie niezbędnych danych w celu wykonania obliczeń na GPU, a następnie zwrócenie jedynie samego wyniku obliczeń. W ten sposób można przynajmniej częściowo zniwelować efekt wąskiego gardła, jaki może wynikać z przepustowości szyny PCIE. Alternatywnym rozwiązaniem jest wykonywanie obliczeń asynchronicznie względem przesyłu danych, co pozwala na wykonanie obu operacji w tym samym czasie i zlikwidowanie czasu oczekiwania na zakończenie przesyłu danych.

Tabela 2.1: Przeciętna przepustowość przesyłu danych dla danego standardu / urządzenia

urządzenie	typ	przepustowość
CPU	L1 cache	500GB/s - 1TB/s
	L2 cache	200GB/s - 1TB/s
	L3 cache	75GB/s - 400GB/s
RAM	DDR3	10GB/s - 20GB/s
	DDR4	17GB/s - 25GB/s
	DDR5	35GB/s - 50GB/s
GPU	L1 cache	1TB/s - 2TB/s
	L2 cache	500GB/s - 1TB/s
	DRAM	200GB/s - 800GB/s
PCIE	3.0	1GB/s - 16GB/s
	4.0	2GB/s - 32GB/s
	5.0	4GB/s - 64GB/s

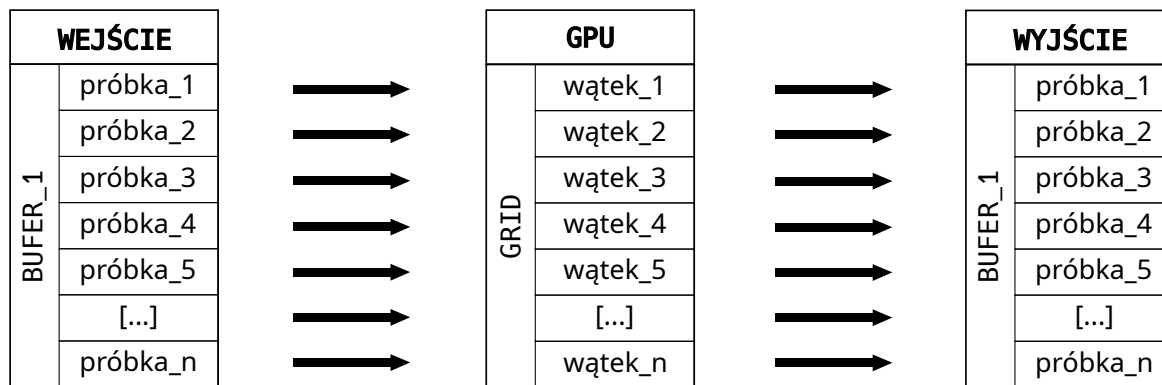
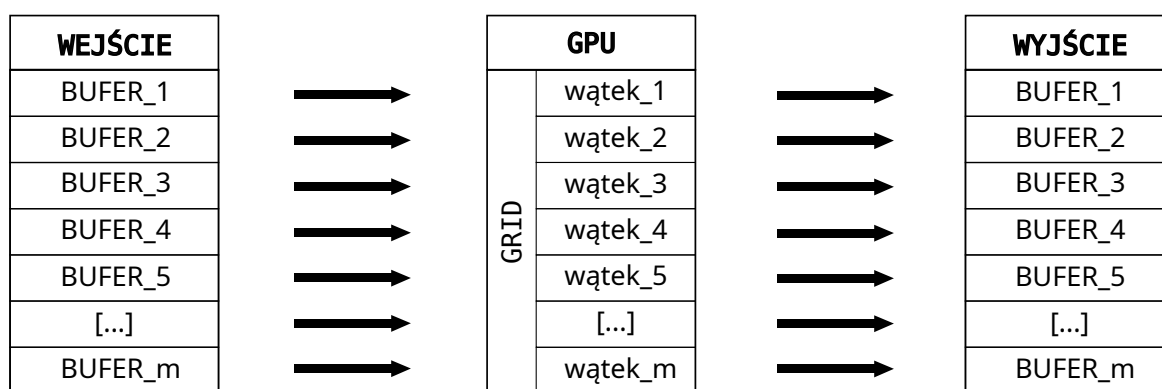
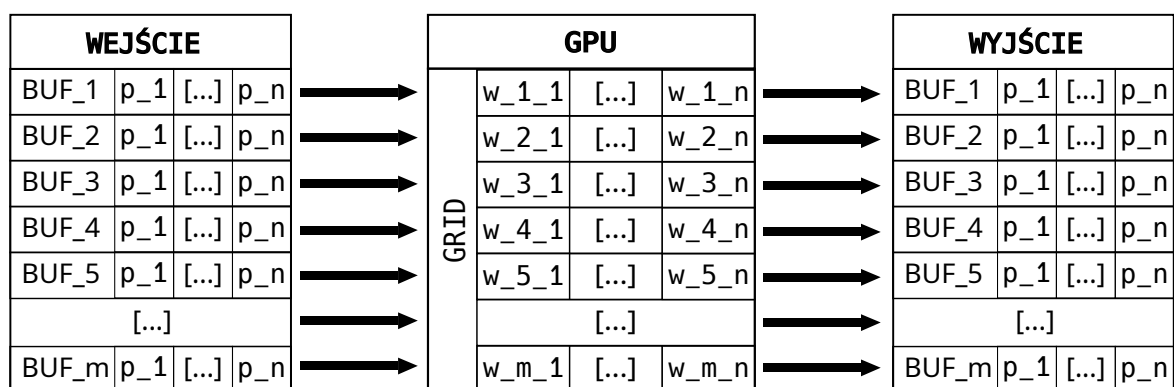
Dane dotyczące wydajności poszczególnych urządzeń oraz standardów zostały zgromadzone na podstawie:

- [6] - *Memory Performance in a Nutshell*
- [12] - *CPU-World*

- [16] - *FAQ - What are the data transfer rates for DDR, DDR2, DDR3 and DDR4?*
- [15] - *TechPowerUp*
- [5] - *PCI Express 4.0 FAQ*
- [4] - *PCI Express 3.0 FAQ*

2.3 Zastosowanie dla problematyki przetwarzania sygnałów

Technologia CUDA jest obecnie wykorzystywana do przetwarzania sygnałów cyfrowych. Przy użyciu biblioteki cuFFT możliwe jest wykorzystanie mocy obliczeniowej karty graficznej do przetwarzania sygnałów w dziedzinie częstotliwości. Technologia ta nie jest jednak popularna w przypadku przetwarzania sygnałów dźwiękowych w przemyśle rozrywkowym. Nie licząc pojedynczych prób w latach 2000 - 2010, które z powodu małej kompatybilności oprogramowania, zakończyły się niepowodzeniem, nie ma obecnie dostępnych narzędzi, wykorzystujących moc obliczeniową karty graficznej w przemyśle muzycznym. Technologia CUDA oraz karty firmy NVIDIA stały się dużo bardziej rozwinięte i popularne. W związku z tym ponowne podejście do tematu przetwarzania sygnałów dźwiękowych przy użyciu CUDA może przynieść pozytywne rezultaty. Natura popularnego w przemyśle muzycznym formatu PCM sprawia, że przetwarzanie sygnałów dźwiękowych jest zadaniem, które można wykonać przy użyciu algorytmów korzystających z równoległości. Najprostszym przykładem jest zastosowanie wykorzystania n wątków GPU do przetworzenia n próbek sygnału zawartych w buforze. Sytuacja przedstawiona na Rysunku 2.3 ilustruje metodę, którą można by bez problemu wykorzystać przy zrównoleglaniu nieskomplikowanych algorytmów. W przypadku algorytmów bardziej złożonych lub wymagających sekwencyjnego przetwarzania danych dla kolejnych próbek, może się stać niemożliwym wykorzystanie tego podejścia. Rozwiązaniem tego problemu może być zastosowanie m wątków do przetworzenia m buforów w sposób liniowy, zakładając, iż dany algorytm zostaje wywołany jednocześnie m -krotnie. Przykład takiego podejścia przedstawiono na Rysunku 2.4. O ile te rozwiązanie nie jest tak samo wydajne, co pierwsze z przedstawionych, nie koniecznie musi implementować cały algorytm, a jedynie jego problematyczną część. Idealną sytuacją byłoby wywołanie algorytmu niesekwencyjnego m -krotnie. Taki przypadek pozwalałby na wykorzystanie pełni mocy obliczeniowej karty graficznej. Przykład takiego podejścia przedstawiono na Rysunku 2.5. Dobór podejścia może okazać się kluczowy dla uzyskania zadowalających wyników. Niewykluczone, iż w wielu przypadkach konieczne będzie zastosowanie hybrydowego podejścia, łączącego przedstawione metody.

Rysunek 2.3: Wykorzystanie n wątków do przetworzenia n próbekRysunek 2.4: Wykorzystanie m wątków do przetworzenia m buforów w sposób liniowyRysunek 2.5: Wykorzystanie $m * n$ wątków do przetworzenia m buforów po n próbek

Rozdział 3

Projekt systemu

3.1 Założenia wstępne

Aby zrealizować projekt w sposób składny i efektywny, należy zdefiniować cele i wymagania, które system ma spełniać. Będą one stanowiły podstawę do dalszych prac projektowych.

System musi spełniać następujące wymagania:

1. Możliwość przetwarzania dźwięku w czasie rzeczywistym (online).
2. Możliwość przetwarzania dźwięku w trybie offline (możliwe najszybciej bez jednoczesnego odtwarzania).
3. Pierwsza wersja systemu ma przetwarzać dźwięk jedynie przy użyciu CPU.
4. Łatwy w re-implementacji w celu wykorzystania GPU, przy zachowaniu minimalnych zmian w kodzie.
5. Uniwersalny podsystem komponentów odpowiedzialnych za przetwarzanie dźwięku - komponent implementuje pojedynczy algorytm przetwarzania dźwięku.
6. Uniwersalny podsystem strumieni dźwięku - strumień może zostać przetworzony przez dowolną liczbę komponentów oraz dowolnie łączony z innymi strumieniami.
7. Możliwość odtwarzania strumienia wyjściowego.
8. Możliwość zapisu strumienia wyjściowego w przypadku przetwarzania offline.
9. Możliwość pełnej kontroli systemu, bez konieczności ingerencji w kod źródłowy.
10. Możliwość syntezy dźwięku - początek strumienia dźwięku.

11. Obsługa urządzeń wejścia, przy pomocy których są generowane dane potrzebne do syntezy dźwięku.
12. Obsługa plików wejściowych, stosowanych zamiennie z urządzeniami wejścia.
13. Podsystem zarządzania plikami wejściowymi - możliwość dodawania, usuwania, rozpoczęcia/wstrzymania odtwarzania, przewijania pliku.
14. Możliwość zmiany formatu strumieni dźwiękowych - zmiana częstotliwości próbkowania, rozmiaru bufora.
15. Podsystem gromadzenia danych statystycznych dotyczących wydajności systemu.
16. Funkcja rzetelnego testowania wydajności systemu - brak czynnika ludzkiego w procesie pomiaru.

3.2 Założenia implementacyjne

Przed rozpoczęciem procesu implementacji należy najpierw określić wykorzystane technologie oraz standardy.

Zbiór założeń implementacyjnych:

1. System zostanie zaimplementowany w języku C++.
2. Elementy systemu odpowiedzialne za przetwarzanie dźwięku zostaną ponownie zaimplementowane na GPU przy użyciu technologii CUDA[10].
3. Jako formatu przetwarzanego sygnału zostanie użyty format LPCM.
4. Próbkki LPCM będą reprezentowane jako liczby zmiennoprzecinkowe 32-bitowe (typ float w języku C++).
5. Bufory audio będą zawsze grupowane po dwa - sygnał stereo.
6. Interfejs użytkownika zostanie zaimplementowany jako aplikacja konsolowa.
7. Jako urządzenia wejścia posłużą urządzenia MIDI oraz klawiatura komputerowa.
8. Jako format wejściowy zostaną użyte pliki .mid - pliki zapisane w formacie MIDI.
9. Jako format wyjściowy danych dźwiękowych zostaną użyte pliki .wav.
10. W celu odtwarzania dźwięku zostanie użyty system PulseAudio[14].

11. System nie będzie korzystał z wielowątkowości (w przypadku przetwarzania na CPU) lub asynchronicznych wywołań kerneli (w przypadku przetwarzania na GPU) w celu przetwarzania dźwięku.

3.3 Architektura systemu

System będzie się składał z wielu podsystemów, posiadających odmienne zbiory obowiązków, połączonych ze sobą klasą implementującą wzorzec mediatora oraz fasady[7].

Dziedziny jakimi będą zajmować się podsystemy:

1. Wejście:

- zarządza urządzeniami wejścia,
- zarządza plikami wejściowymi,
- interpretuje strumień wejściowy,
- zarządza zbiorem syntezytorów,
- generuje strumień dźwiękowy przy wykorzystaniu syntezytorów oraz strumieni wejściowych.

2. Wyjście:

- zarządza komunikacją programu z serwerem PulseAudio[14],
- konwertuje otrzymany strumień dźwiękowy na wybrany przez użytkownika format,
- odtwarza otrzymany strumień dźwiękowy,
- pozwala na zapis otrzymanego strumienia dźwiękowego do pliku.

3. Przetwarzanie sygnału:

- zarządza komponentami implementującymi algorytmy przetwarzania sygnału dźwiękowego,
- pozwala na łączenie strumieni audio,
- pozwala na dodawanie komponentów do strumieni audio,
- generuje listę instrukcji na bazie obecnej konfiguracji w kolejności, w której należy je wykonać w celu uzyskania zdefiniowanego przez użytkownika efektu.

4. Dane statystyczne:

- wykonuje i gromadzi pomiary czasu poszczególnych części pętli programowej,
- pozwala na zapis zgromadzonych i wstępnie przetworzonych danych do pliku.

5. Interface użytkownika:

- zarządza operacjami wejścia-wyjścia w kontekście terminalu,
- wykorzystuje fasadę systemu w celu wykonywania na nim operacji,
- rozpoznaje słowa-klucze (komendy) podawane przez użytkownika i wywołuje odpowiednie metody systemu,
- wykonuje pliki tekstowe zawierające zestawy komend, w roli automatyzacji procesu konfiguracji systemu.

3.4 Komunikacja podsystemów

W związku z koniecznością komunikacji pomiędzy podsystemami oraz wewnątrz klas wchodzących w ich skład, należy zdefiniować ustandaryzowany format dla każdego typu przekazywanych i przechowywanych informacji, z uwzględnieniem koniecznej w przyszłości reimplementacji znaczącej części systemu przy użyciu technologii CUDA[10].

1. **audioFormatInfo** - struktura przechowująca informacje dotyczące formatu przetwarzanego i odtwarzanego/zapisanego dźwięku takie jak:

- częstotliwość próbkowania,
- rozmiar bufora,
- liczba kanałów wyjściowych,
- głębina bitowa próbki.

2. **IDManager** - klasa-kontener przechowująca obiekty wskazanego typu i nadająca im unikalne identyfikatory, pomaga w zarządzaniu obiektami w systemie, nadając im możliwie najkrótsze identyfikatory, co ułatwia posługiwanie się nimi użytkownikowi.

3. Pozwala na operacje takie jak:

- dodawanie nowego obiektu i jednocześnie przydzielanie mu ID,
- usuwanie obiektu o wskazanym ID,
- pobieranie obiektu o wskazanym ID,
- pobieranie tablicy wszystkich obiektów,

- sprawdzanie czy obiekt o wskazanym ID istnieje.
4. **audioBuffer** - struktura przechowująca próbki dźwiękowe w postaci tablicy bajtów, wykorzystywana w komunikacji pomiędzy systemem a serwerem PulseAudio[14]. Przechowuje:
 - tablicę bajtów zawierającą próbki dźwiękowe,
 - ilość próbek w tablicy,
 - wielkość pojedynczej próbki w bajtach.
 5. **pipelineAudioBuffer** - struktura przechowująca dwie tablice typu float próbek dźwiękowych, wykorzystywana w wewnętrznej komunikacji pomiędzy komponentami przetwarzania dźwięku, systemem wyjścia oraz systemem wejścia. Przechowuje:
 - dwie tablice typu float zawierające próbki dźwiękowe,
 - ilość próbek w tablicach.
 6. **audioBufferQueue** - struktura przechowująca pipelineAudioBuffer wraz z informacją o kolejności wykonywania na nim operacji oraz informacją o jego pochodzeniu. Przechowuje:
 - obiekt pipelineAudioBuffer,
 - typ podsystemu, który utworzył buffer,
 - ID elementu podsystemu który utworzył buffer,
 - listę ID komponentów przetwarzania dźwięku, które mają zostać na nim wykonane.
 7. **keyboardTransferBuffer** - struktura przechowująca informacje o stanie poszczególnych klawiszy, na osi czasu, urządzenia wejściowego. Przechowuje:
 - dwuwymiarową tablicę bajtów (gdzie pierwszy wymiar stanowi indeks klawisza, a drugi oś czasu) zawierających informację o stanie klawiszy, wyróżniając 128 stanów zgodnie ze standardem MIDI,
 - jednowymiarową tablicę (wielkości równej ilości klawiszy) zawierającą informację o ostatnim stanie z poprzedniej zawartości bufora,
 - ilość obsługiwanych klawiszy,
 - wielkość bufora w dziedzinie czasu.

Rozdział 4

Implementacja CPU

Implementacja systemu CPU jest pierwszym etapem realizacji projektu. System ten spełnia wymagania postawione w założeniach wstępnych, implementując wiele podsystemów, które są odpowiedzialne za różne aspekty jego funkcjonowania. Poniżej zostaną omówione poszczególne podsystemy, ich zadania oraz najważniejsze klasy, które je implementują.

4.1 Podsystem wejścia

Klasa `pipeline::Input` zarządza urządzeniami wejścia, odtwarzaniem plików MIDI, zbiorem syntezytorów oraz generowaniem próbek dźwiękowych przy ich użyciu. Podsystem operuje między innymi na obiektach następujących klas:

1. **AKeyboardRecorder** - klasa abstrakcyjna reprezentująca urządzenie wejścia, jej implementacje zapisują stan urządzenia na przestrzeni czasu wykorzystując obiekty klas implementujących interfejs `IKeyboardDoubleBuffer`. Klasami dziedziczącymi po **AKeyboardRecorder** są:
 - **KeyboardRecorder_MidiFile** - klasa implementująca odczyt plików MIDI przy wykorzystaniu klasy `MidiFileReader`.
 - **KeyboardRecorder_DevInput** - klasa implementująca odczyt z klawiatury komputerowej przy wykorzystaniu strumieni systemowych znajdujących się w `/dev/input/[1]` w systemie Linux.
 - **KeyboardRecorder_DevSnd** - klasa implementująca odczyt z urządzenia MIDI przy wykorzystaniu strumieni systemowych znajdujących się w `/dev/snd/[1]` w systemie Linux oraz klasy `MidiMessageInterpreter`.
2. **KeyboradManager** - klasa-kontener dziedzicząca po **IDManager**, przechowująca i zarządzająca obiektami klas implementujących **AKeyboardRecorder**.

3. `MidiReaderManager` - klasa zarządzająca odczytem plików MIDI, operuje na obiektach klasy `KeyboardRecorder_MidiFile`.
4. `Synthesizer` - klasa reprezentująca syntezytor, przy wykorzystaniu wzorca strategii[7] pozwala na wybór różnych algorytmów generowania dźwięku. Wypełnia bufor audio na podstawie ustawień użytkownika oraz struktur `keyboardTransferBuffer`. Każdy syntezytor posiada unikalny identyfikator, nadawany przez obiekt klasy `IDManager`, dzięki któremu przyporządkowuje się mu strumień dźwiękowy w postaci struktury `pipelineAudioBuffer`.
5. `MidiFileReader` - klasa zarządzająca odczytem plików MIDI. Jej głównym zadaniem jest obliczenie konkretnego punktu w czasie w którym należy odczytać kolejną wiadomość MIDI na podstawie konfiguracji zawartej w pliku oraz ustawień systemowych. Klasa ta wykorzystuje obiekty klasy `MidiMessageInterpreter` do interpretacji odczytanych wiadomości.

4.2 Podsystem wyjścia

Klasa `pipeline::Output` zarządza komunikacją programu z serwerem `PulseAudio`[14], konwertuje otrzymany strumień dźwiękowy na wybrany przez użytkownika format oraz pozwala na zapis otrzymanego strumienia dźwiękowego do pliku. Podsystem ten operuje na obiektach następujących klas:

1. `OutputStreamPulseAudio`[14] - klasa implementująca interfejs `IOutputStream`. Klasa ta wykorzystuje bibliotekę `libpulse` do nawiązania połączenia z serwerem `PulseAudio`[14] oraz przesyłania do niego buforów dźwiękowych.
2. `AudioRecorder` - klasa pozwalająca na zapis otrzymanego bufora dźwiękowego do pliku o wskazanej nazwie z rozszerzeniem `.wav`.
3. `AudioBuffer` - struktura reprezentująca bufor dźwiękowy. Przede wszystkim przechowuje próbki dźwiękowe w postaci tablicy bajtów.
4. `ABufferConverter` - klasa abstrakcyjna, której implementacje, dzięki zastosowaniu wzorca projektowego strategii[7], pozwalają na konwersję bufora dźwiękowego przedstawianego za pomocą struktury `pipelineAudioBuffer` do struktury `AudioBuffer` w wybrany formacie.

4.3 Podsystem komponentów

Podsystem komponentów jest zarządzany równocześnie za pomocą klasy `pipeline::ComponentManager`, jak i klasy `pipeline::ExecutionQueue`. Obie klasy wykorzystują obiekty i zarządzają obiektami tych samych klas w różnych przypadkach. Klasa `pipeline::ComponentManager`, przy użyciu klasy `IDManager`, zarządza komponentami dziedziczącymi po klasie abstrakcyjnej `AComponent`, które implementują algorytmy przetwarzania sygnału dźwiękowego. Klasa `pipeline::ExecutionQueue` zarządza kolejnością wykonywania operacji na strumieniach audio, które są reprezentowane przez obiekty klasy `audioBufferQueue`. Podsystem komponentów operuje między innymi na obiektach następujących klas:

1. `pipelineAudioBuffer` - struktura reprezentująca bufor dźwiękowy, który jest przetwarzany przez komponenty przetwarzania sygnału dźwiękowego.
2. `audioBufferQueue` - struktura reprezentująca strumień audio, który jest przetwarzany przez komponenty przetwarzania sygnału dźwiękowego. Klasa ta przechowuje referencje na obiekty klasy `pipelineAudioBuffer` oraz identyfikatory syntezyatorów, które są podłączone do strumienia.
3. `AComponent` - klasa abstrakcyjna reprezentująca komponent przetwarzania sygnału dźwiękowego. Dziedziczą po niej klasy implementujące konkretne algorytmy przetwarzania sygnału dźwiękowego. Są one dokładniej omówione w następnym rozdziale.
4. `AAAdvancedComponent` - klasa abstrakcyjna dziedzicząca po `AComponent`, reprezentująca komponent przetwarzania sygnału dźwiękowego, który posiada swój własny strumień wyjściowy w postaci obiektu klasy `audioBufferQueue`.

4.4 Podsystem danych statystycznych

Podsystem danych statystycznych jest zarządzany przez klasę `pipeline::StatisticsService`. Podsystem opiera się o dwa punkty pomiaru czasu w głównej pętli systemowej: na samym początku iteracji (przed wykonaniem jakichkolwiek operacji) oraz po utworzeniu bufora wyjściowego (jeszcze przed przekazaniem jego do serwera `PulseAudio`[14]). Dzięki temu można dokładnie zmierzyć czas trwania operacji oraz całej pętli programowej. Na podstawie wielkości buforu oraz częstotliwości próbkowania możliwe jest obliczenie przewidywanego czasu obrotu pętli programowej. Porównując to z pomiarami, można między innymi wyznaczyć obciążenie systemu: $O = \frac{t_{\text{pomiar}}}{t_{\text{przewidywany}}}$, gdzie $O > 1$ oznacza, iż czas potrzebny na

wykonanie obliczeń nie pozwala na przetworzenie dźwięku w czasie rzeczywistym. Podsystem operuje na obiektach struktury `pipeline::StatisticsBuffer`. Obiekty te przechowują czasy trwania operacji oraz czasy trwania pętli w mikrosekundach, jak i procentowe obciążenie systemu. Na podstawie uśrednionych wartości uaktualniana jest struktura `pipeline::Statistics` udostępniona reszcie systemu.

4.5 Jądro systemu

Klasą z której można zarządzać całym systemem jest klasa `AudioPipelineManager`. Pełni ona rolę fasady dla całego systemu, udostępniając wszelkie jego funkcjonalności rozproszone w różnych podsystemach. Jako, że implementuje ona główną pętlę programową oraz zarządza wątkiem, w którym się ta pętla wykonuje, klasa ta również pełni rolę jądra całego systemu.

4.5.1 Główna pętla programowa dla czasu rzeczywistego

Główna pętla programowa systemu jest pętlą nieskończoną, w której wykonywane są wszystkie operacje związane z przetwarzaniem dźwięku. Pętla uruchamiana jest przy pomocy metody `pipelineThreadFunction(AudioPipelineManager::start)`, w której sprawdzane są warunki niezbędne do rozpoczęcia pracy systemu. Sprawdzane jest: obecny stan flagi `running`, obecność bufora wyjściowego, poprawność uruchomienia wszystkich wątków obsługujących urządzenia wejściowe. Następnie budowana jest kolejka operacji do wykonania, na podstawie grafu połączeń między komponentami przetwarzania dźwięku, a strumieniami audio oraz jednocześnie sprawdzana jest poprawność grafu. Na samym końcu wywoływana jest odpowiednia metoda, zawierająca pętlę programową, w zależności od ustawień systemu (możliwe jest uruchomienie pętli pozwalającej na wyświetlanie spektrum dźwięku, generowanego przy użyciu FFT - Fast Fourier Transform). Główna pętla programowa systemu dla czasu rzeczywistego została przedstawiona oraz dokładnie opisana na listingu 4.1.

Listing 4.1: Główna pętla programowa systemu dla przetwarzania dźwięku w czasie rzeczywistym

```
1 void AudioPipelineManager::pipelineThreadFunction(){
2     // Ustawienie flagi określającej stan systemu
3     running = true;
4
5     // Ustawienie czasu trwania odtworzenia próbki w mikrosekundach
6     ulong sampleTimeLength =
7         audioInfo.sampleSize
8         * long(1000000)
```

```
9      / audioInfo.sampleRate;
10
11     // Pobranie referencji na wektor zawierający listę operacji
12     // do wykonania na strumieniach audio
13     const std::vector<audioBufferQueue*>& backwardsExecution =
14         executionQueue.getQueue();
15
16     // Podmiana buforów do których piszą wątki
17     // obsługujące urządzenia wejściowe
18     input.swapActiveBuffers();
19
20     // Ustawienie czasu następnego rozpoczęcia pętli
21     ulong nextLoop =
22         input.getActivationTimestamp()
23         + sampleTimeLength;
24
25     // Inicjalizacja systemu statystyk
26     statisticsService->firstInvocation();
27
28     // Utworzenie obiektu funkcji wywoływanego
29     // na końcu każdej iteracji pętli
30     std::function<void()> loopWorkEnd = [this]() {
31         this->statisticsService->loopWorkEnd();
32     };
33
34     // Główna pętla programowa
35     while (running){
36         // Oczekiwanie na czas rozpoczęcia pętli
37         std::this_thread::sleep_until(
38             std::chrono::time_point<std::chrono::system_clock>
39             (std::chrono::nanoseconds((nextLoop)*1000)));
40
41         // Pomiar czasu rozpoczęcia iteracji pętli
42         statisticsService->loopStart();
43
44         // Obliczenie czasu rozpoczęcia następnej iteracji
45         nextLoop += sampleTimeLength;
46
47         // Skopiowanie oraz wstępne przetworzenie danych wejściowych
48         input.cycleBuffers();
49
50         // Wygenerowanie próbek dźwiękowych przy użyciu syntezaorów
51         // podłączonych do urządzeń wejściowych
52         input.generateSamples(executionQueue.getConnectedSynthIDs());
53     }
```

```

54         // Wykonanie operacji na strumieniach audio
55         for (int i = backwardsExecution.size() - 1; i >= 0; i--){
56             component.applyEffects(backwardsExecution[i]);
57         }
58
59         // Odtworzenie dźwięku i dokonanie pomiaru czasu przed
60         // przekazaniem bufora wyjściowego do serwera PulseAudio\cite{bib:PulseAudio}
61         output.play(&outputBuffer->buffer, loopWorkEnd);
62     }
63 }

```

4.5.2 Główna pętla programowa dla trybu offline

Główna pętla programowa systemu dla trybu offline różni się od pętli dla czasu rzeczywistego tym, że nie jest ona wykonywana w osobnym wątku, przez co jest to wywołanie blokujące. Pętla ta korzysta jedynie z plików MIDI zastępujących urządzenia wejściowe. Wygenerowany dźwięk nie jest odtwarzany, a zapisywany do pliku o wskazanej nazwie. Wynikiem tego jest brak instrukcji usypiającej wątek w celu oczekiwania na zakończenie odtwarzania wygenerowanego bufora wyjściowego. Pozwala to na pomiar czasu potrzebnego na wykonanie zadanych operacji. Główna pętla programowa systemu dla trybu offline została przedstawiona oraz dokładnie opisana na listingu 4.2.

Listing 4.2: Główna pętla programowa systemu dla przetwarzania dźwięku w trybie offline

```

1  char AudioPipelineManager::recordMidiFilesOffline(
2      std::string fileName, double& time){
3
4      // Sprawdzenie czy system jest uruchomiony
5      if (running == true){
6          std::fprintf(stderr, "ERR: AudioPipelineManager::
7              recordMidiFilesOffline PIPELINE IS RUNNING\n");
8          return -1;
9      }
10
11     // Budowanie kolejki operacji do wykonania
12     executionQueue.build(
13         componentQueues, outputBuffer, component.components);
14
15     // Sprawdzenie poprawności kolejki operacji
16     if (executionQueue.error() != 0){
17         std::fprintf(stderr, "ERR: AudioPipelineManager::
18             recordMidiFilesOffline PIPELINE IS NOT VALID\n");
19         return -2;
20     }

```

```
21
22 // Pobranie referencji na wektor zawierający listę operacji
23 const std::vector<audioBufferQueue*>& backwardsExecution =
24     executionQueue.getQueue();
25
26 // Wyczyszczenie buforów wejściowych oraz buforów komponentów
27 input.clearBuffers();
28 component.clearBuffers();
29
30 // Ustawienie stanu obiektu klasy pipeline::Output
31 // potrzebnego do zapisu wyniku do pliku
32 if (output.startRecording(fileName)){
33     std::fprintf(stderr, "ERR: AudioPipelineManager::
34         recordMidiFilesOffline COULD NOT START RECORDING\n");
35     return -3;
36 }
37
38 std::chrono::_V2::system_clock::time_point timeStart;
39 std::chrono::_V2::system_clock::time_point timeEnd;
40 time = 0.0;
41
42 double swapTime;
43 double conversionTime;
44
45 // Ustawienie strumieni plików MIDI na ich początek
46 midiReaderManager.rewind();
47
48 // Ustawienie stanu obiektów klasy KeyboardRecorder_MidiFile
49 // potrzebnego do odtworzenia plików MIDI
50 midiReaderManager.play();
51
52 // Główna pętla programowa, której warunkiem zakończenia
53 // jest wyzerowanie się licznika odtwarzanych plików MIDI
54 while (midiReaderManager.getPlayCounter() > 0){
55
56     // Skopiowanie, wstępne przetworzenie danych wejściowych
57     // oraz wykonanie pomiaru czasu trwania operacji
58     input.cycleBuffers(swapTime, conversionTime);
59
60     // Dodanie czasu trwania operacji do ogólnego czasu
61     // wykonania pętli programowej
62     // (zmienna swapTime przechowuje czas wynikający
63     // z operacji odczytu plików MIDI, nie jest on
64     // brany pod uwagę)
65     time += conversionTime;
```

```
66
67 // Pomiar czasu rozpoczęcia iteracji pętli
68 timeStart = std::chrono::system_clock::now();
69
70 // Wygenerowanie próbek dźwiękowych przy użyciu syntezy
71 // podłączonych do urządzeń wejściowych
72 input.generateSamples(executionQueue.getConnections());
73
74 // Wykonanie operacji na strumieniach audio
75 for (int i = backwardsExecution.size() - 1; i >= 0; i--){
76     component.applyEffects(backwardsExecution[i]);
77 }
78
79 // Zapis wyniku do pliku .wav oraz wykonanie pomiaru czasu
80 // końca trwania iteracji pętli
81 output.onlyRecord(&outputBuffer->buffer, timeEnd);
82
83 // Dodanie czasu trwania iteracji do ogólnego czasu
84 time += std::chrono::duration<double>(
85     timeEnd - timeStart).count();
86 }
87
88 // Zakończenie zapisu wyniku do pliku .wav
89 output.stopRecording();
90
91 return 0;
92 }
```

4.6 Interfejs użytkownika

Interfejs użytkownika został zaimplementowany jako aplikacja konsolowa w klasie `SynthUserInterface`. Klasa ta wykorzystuje metody upublicznione w `AudioPipelineManager` w swoich metodach obsługujących poszczególne komendy. `SynthUserInterface` wykorzystuje kontener `std::map` z biblioteki standardowej w celu przechowywania par wartości: nazwy komendy (`std::string`) i wskaźnika na metodę (`void (SynthUserInterface::*)()`). Pozwala to w wydajny sposób na wywołanie odpowiedniej metody w zależności od wprowadzonej przez użytkownika komendy. Interfejs posiada swoją własną pętlę programową, której zadaniem jest oczekiwanie na wprowadzenie komendy przez użytkownika, parsowanie wprowadzonej komendy oraz wywołanie odpowiedniej metody. Klasa `SynthUserInterface` implementuje interfejs `IScriptReaderClient` dzięki czemu obiekt klasy `ScriptReader` może wywołać operacje na obiekcie klasy `SynthUserInterface` i jednocześnie jest on polem klasy na,

której operuje. Pozwala to na wywołanie skryptów zarówno z poziomu implementacji systemu, jak i z poziomu interfejsu użytkownika, co automatyzuje proces testowania wydajności systemu, tym samym eliminując czynnik ludzki z procesu pomiaru.

Rozdział 5

Wybrane algorytmy przetwarzania/generowania dźwięku

Przedstawione w pracy algorytmy należą do najprostszych i najbardziej popularnych. W każdym przypadku zostały one zaimplementowane w możliwie najprostszej formie, wystarczającej do ilustracji ich działania, jak i możliwości zastosowania.

5.1 Generowanie sygnału

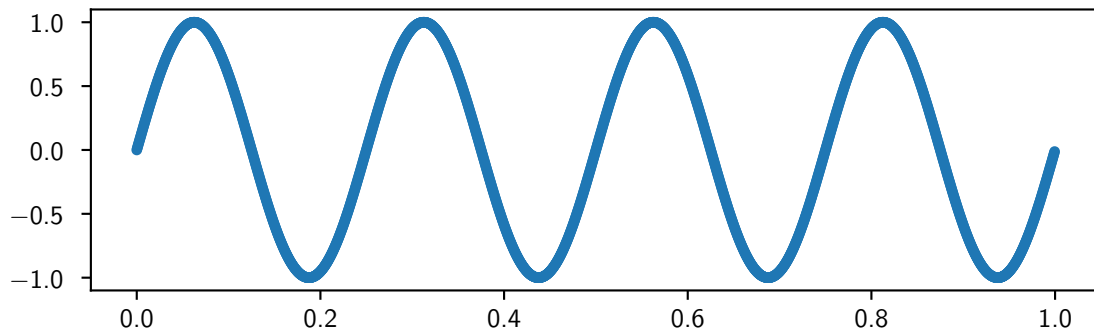
Sygnał dźwiękowy jest generowany przy pomocy syntezy, który wykorzystuje jeden z poniżej przedstawionych algorytmów, by na podstawie informacji o wciśniętych klawiszach wygenerować odpowiednią sekwencję próbek. Każdemu z klawiszy koresponduje określona częstotliwość, która definiuje długość okresu funkcji sygnału. Algorytmy te są równoznaczne konkretnym funkcjom matematycznym, których dziedziną jest czas, a przeciwdziedziną amplitudy sygnału. Funkcja czasu jest dyskretna, co oznacza, że wartości sygnału są znane tylko w określonych momentach czasu - próbkach. Poniżej zostały przedstawione wzory wykorzystane w implementacji poszczególnych funkcji. Dla $F(f, n, f_s)$ będącego funkcją sygnału: f oznacza częstotliwość sygnału, n numer próbki, a f_s częstotliwość próbkowania.

Przedstawione wzory są jedynie przykładami. Istnieją inne możliwości zapisu opisywanych sygnałów.

5.1.1 Sygnał sinusoidalny

$$F_{\sin}(f, n, f_s) = \sin\left(\frac{f \cdot 2\pi \cdot n}{f_s}\right) \quad (5.1)$$

Sygnał sinusoidalny jest najprostszym sygnałem dźwiękowym pod względem matematycznym. Jest to funkcja sinus, której argumentem jest iloczyn częstotliwości sygnału, czasu i 2π . Sygnał sinusoidalny jest sygnałem o najczystszych właściwościach dźwiękowych, co oznacza, że jest to sygnał o najmniejszej zawartości harmonicznym. Te właściwości wyróżniają funkcję sinusoidalną na tle innych. Generując sinus o częstotliwości f Hz, w widmie sygnału nie znajdziemy żadnych innych składowych niż f Hz.

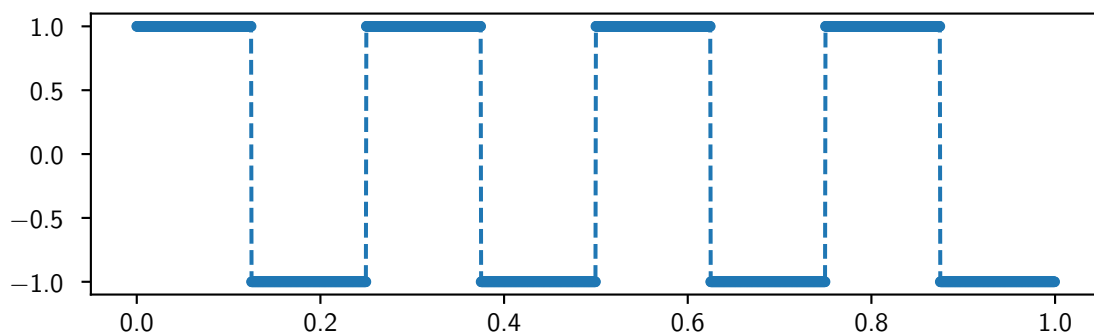

Rysunek 5.1: Graficzna reprezentująca sygnału sinusoidalnego

5.1.2 Sygnał prostokątny

$$F_{\text{sqr}}(f, n, f_s) = \left(\left\lfloor \frac{f \cdot n}{f_s} \right\rfloor \bmod 2 \right) \cdot 2 - 1 \quad (5.2)$$

Dziedzina sygnału prostokątnego składa się jedynie z dwóch wartości: -1 i 1. Łatwo zauważyć, że brak wartości pośrednich będzie generować duży przester, który jest przyczyną charakterystycznego brzmienia dla syntezatorów bazujących na sygnałach prostokątnych. W związku z obecnością przesteru, sygnał prostokątny jest sygnałem o najbogatszych harmonicznym, co oznacza, że w widmie sygnału znajdziemy wiele składowych o różnych częstotliwościach.

Rysunek 5.2: Graficzna reprezentująca sygnał prostokątny

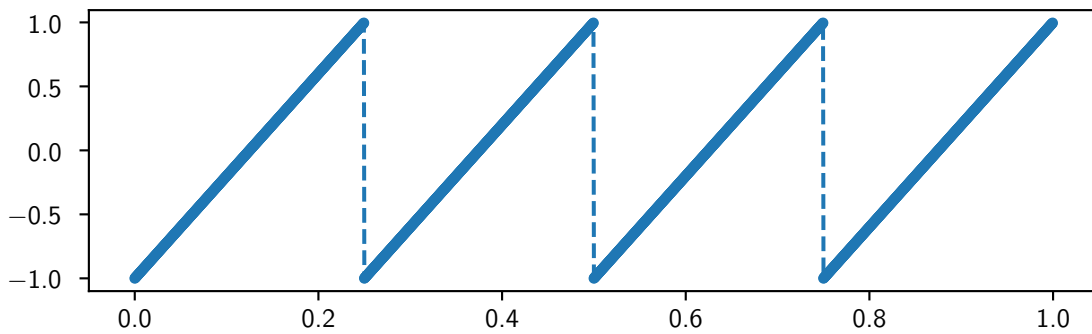
5.1.3 Sygnał piłokształtny

$$A_{\text{saw}}(f, n, f_s) = \frac{f \cdot n}{f_s} \quad (5.3)$$

$$B_{\text{saw}}(f, n, f_s) = A_{\text{saw}}(f, n, f_s) - \lfloor A_{\text{saw}}(f, n, f_s) \rfloor \quad (5.4)$$

$$F_{\text{saw}}(f, n, f_s) = B_{\text{saw}}(f, n, f_s) \cdot 2 - 1 \quad (5.5)$$

Sygnał piłokształtny w związku z obecnością przesteru jest sygnałem o bogatych harmonicznym, podobnie jak sygnał prostokątny. W przeciwieństwie do sygnału prostokątnego, sygnał piłokształtny jest sygnałem o bardziej naturalnym brzmieniu, co sprawia, że jest on często wykorzystywany w syntezatorach. Można wyróżnić dwa rodzaje sygnału piłokształtnego: rosnący i opadający. Sygnał rosnący jest generowany zgodnie z równaniem 5.5.

Rysunek 5.3: Graficzna reprezentacja sygnału piłokształtnego

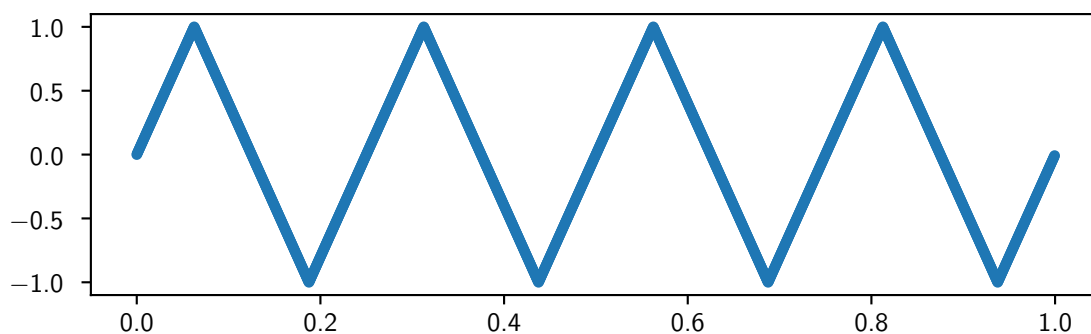
5.1.4 Sygnał trójkątny

$$A_{\text{tri}}(f, n, f_s) = \frac{f \cdot n \cdot 2}{f_s} \quad (5.6)$$

$$B_{\text{tri}}(f, n, f_s) = A_{\text{tri}}(f, n, f_s) - \lfloor A_{\text{tri}}(f, n, f_s) \rfloor \quad (5.7)$$

$$F_{\text{tri}}(f, n, f_s) = \begin{cases} B_{\text{tri}}(f, n, f_s) \cdot 2 - 1; & \text{dla } A_{\text{tri}}(f, n, f_s) \bmod 2 = 1 \\ (1 - B_{\text{tri}}(f, n, f_s)) \cdot 2 - 1; & \text{dla } A_{\text{tri}}(f, n, f_s) \bmod 2 = 0 \end{cases} \quad (5.8)$$

Sygnał trójkątny w brzmieniu przypomina sygnał sinusoidalny, jednakże w związku z jego gwałtownymi zmianami wartości, wprowadza on niewielką ilość przesteru. Efektem tego jest powstanie sygnału zauważalnie wzbogaconego harmonicznym, ale jednocześnie o bardziej naturalnym brzmieniu niż sygnał prostokątny czy piłokształtny. Przedstawiony wzór (5.8) generuje sygnał trójkątny przy wykorzystaniu na zmianę sygnału piłokształtnego rosnącego i malejącego.

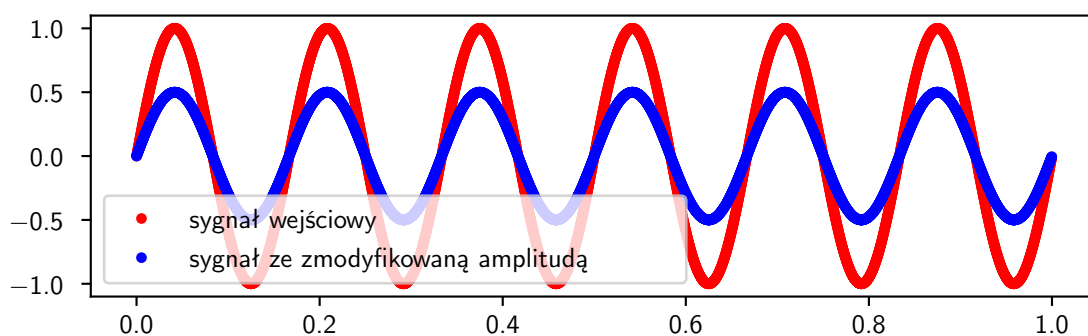
Rysunek 5.4: Graficzna reprezentująca sygnału trójkątny

5.2 Komponenty podstawowe

Komponenty podstawowe reprezentowane poprzez klasy dziedziczące po klasie abstrakcyjnej `AComponent` modyfikują strumień audio do którego są przypisane. Każdy komponent posiada swoje parametry, które mogą być modyfikowane w trakcie działania programu. Poniżej została przedstawiona zasada działania oraz funkcjonalność dla każdego z komponentów.

5.2.1 Volume - głośność

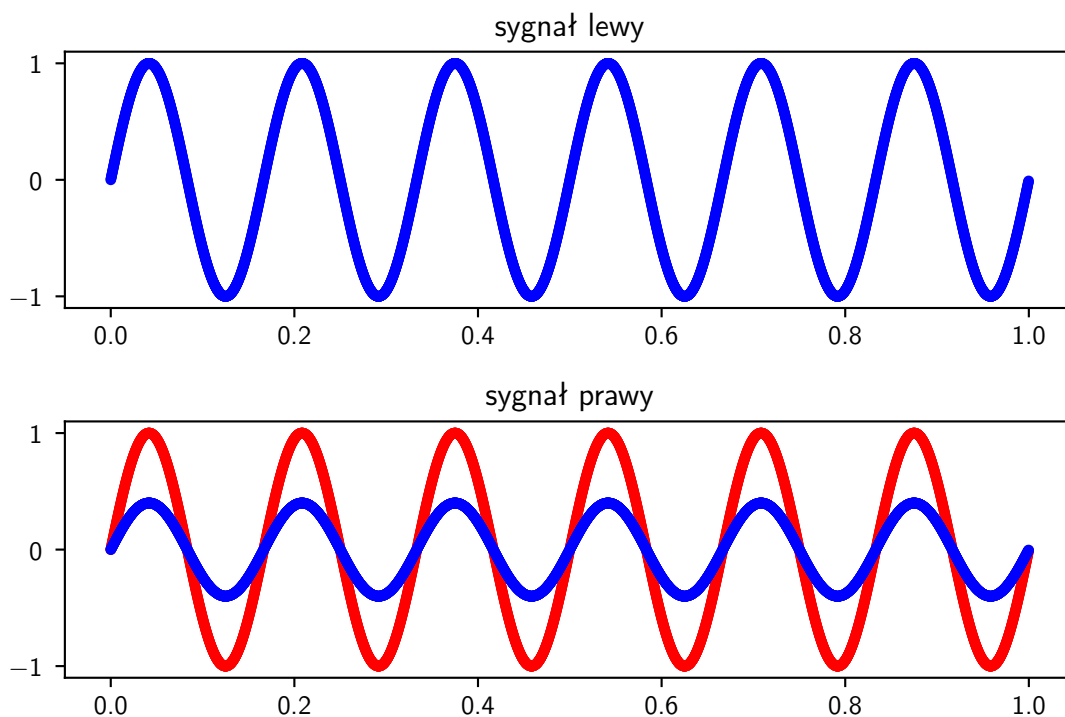
Komponent `Volume` odpowiada za modyfikację amplitudy sygnału audio. Pozwala zarówno na zwiększenie, zmniejszenie głośności sygnału, jak i odwrócenie fazy przy pomocy parametru `vol`. Jest to podstawowy algorytm modyfikacji sygnału audio.

Rysunek 5.5: Reprezentacja komponentu `Volume`

5.2.2 Pan - pozycja dźwięku w przestrzeni

Komponent Pan odpowiada za modyfikację pozycji dźwięku w przestrzeni stereofonicznej. Pozwala na względne zwiększenie amplitudy sygnału jednego z kanałów względem drugiego przy pomocy parametru `pan`. Jest to podstawowy algorytm modyfikacji strumieni stereofonicznych.

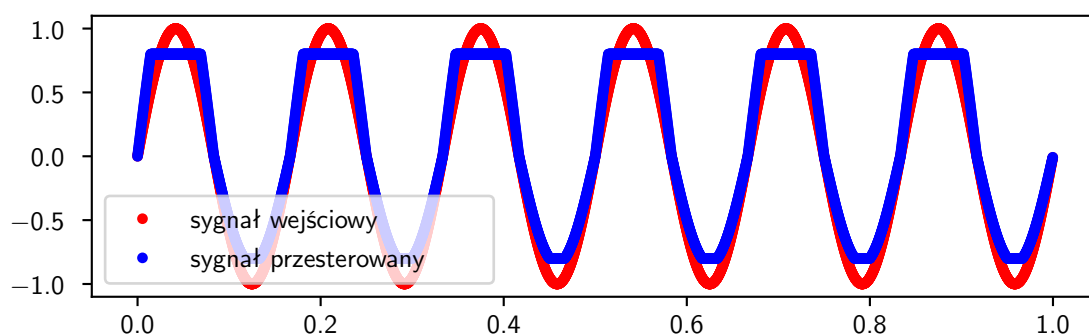
Rysunek 5.6: Reprezentacja komponentu Pan

5.2.3 Distortion - przesterowanie

Komponent Distortion implementuje prosty algorytm przesterowania sygnału audio. Posługuje się on następującymi parametrami:

- `gain` - wzmocnienie sygnału przed przesterowaniem,
- `threshold` - próg przesterowania, sygnał powyżej tej wartości zostaje nią zastąpiony,
- `symmetry` - przesunięcie wzmocnienia aplikowanego poprzez parametr `gain` względem wartości 0,
- `vol` - modyfikacja amplitudy sygnału wyjściowego.

Wynikiem działania komponentu jest obcięcie sygnału powyżej wartości `threshold`, co skutkuje powstaniem wielu harmoniczných. Zastosowana w tej pracy implementacja tego algorytmu opiera się na zastosowaniu instrukcji warunkowej, co pozwoli na przetestowanie potencjalnej różnicy w wydajności pomiędzy CPU a GPU dla podobnych operacji.

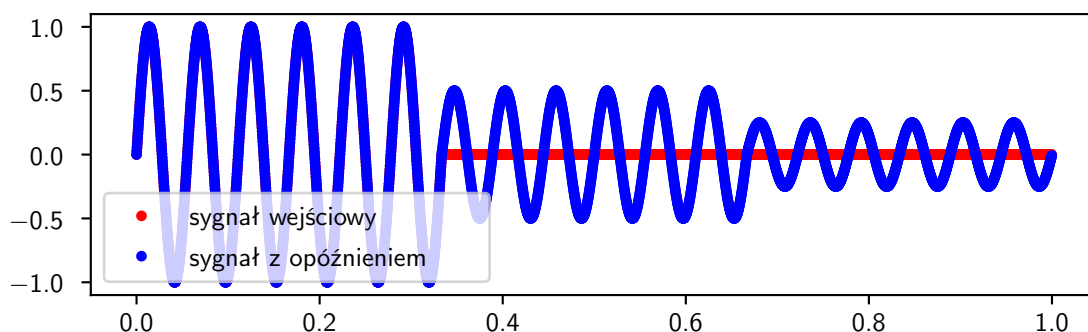
Rysunek 5.7: Reprezentacja komponentu Distortion

5.2.4 Echo - efekt powtórzenia

Komponent Echo implementuje algorytm powielający sygnał wejściowy i sumujący go z oryginalnym sygnałem wskazaną ilość razy ze wskazanym opóźnieniem. Parametry komponentu to:

- `repeats` - liczba powtórzeń sygnału,
- `delay` - okres czasu po którym zapisany sygnał zostaje ponownie odtworzony,
- `fade` - mnożnik amplitudy sygnału powtarzanego,
- `rvol` / `lvol` - mnożnik amplitudy sygnału powtarzanego dla odpowiednio prawego i lewego kanału.

Algorytm ten wprowadza wykorzystanie pętli dla wygenerowanie pojedynczej próbki dźwiękowej oraz wymaga zapisu sygnału wejściowego w buforze, co pozwoli na przetestowanie różnicy w wydajności pomiędzy CPU a GPU dla wielokrotnej operacji zapisu i odczytu z pamięci.

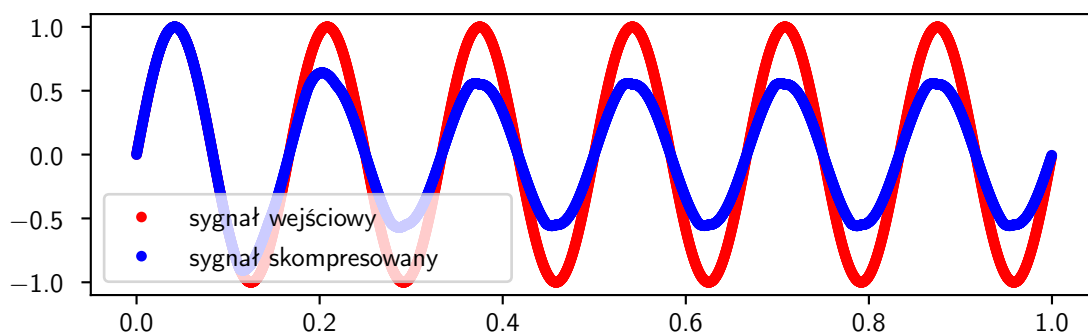
Rysunek 5.8: Reprezentacja komponentu Echo

5.2.5 Compressor - kompresja

Komponent Compressor implementuje algorytm kompresji sygnału audio. W tej dziedzinie kompresja oznacza zmniejszenie różnicy pomiędzy największą a najmniejszą wartością sygnału. W przypadku tej implementacji, algorytm ogranicza amplitudę sygnału powyżej wskazanej wartości, przy jednoczesnej próbie zniwelowania efektu przesteru, który może powstać w wyniku takiej operacji. Parametry komponentu to:

- **threshold** - próg powyżej którego algorytm zostaje wykonany,
- **ratio** - stosunek amplitudy przekraczającej **threshold** sygnału wejściowego do amplitudy przekraczającej **threshold** sygnału wyjściowego. Wartość ta jest ściśle powiązana z parametrem **step**,
- **step** - określa wartość przekroczenia **threshold** sygnału wejściowego, po której wartość **ratio** jest w pełni zastosowana,
- **attack** - czas, potrzebny do zarejestrowania w pełni wzrostu amplitudy sygnału wejściowego,
- **release** - czas, potrzebny do zarejestrowania w pełni spadku amplitudy sygnału wejściowego,
- **vol** - modyfikacja amplitudy sygnału wyjściowego.

Algorytm wykorzystuje zależność czasową pomiędzy kolejnymi próbkami sygnału (parametry **attack** i **release**) do zastosowania kompresji. Pozwoli to na przetestowanie różnicy w wydajności pomiędzy CPU a GPU dla operacji zależnych od siebie w czasie.

Rysunek 5.9: Reprezentacja komponentu Compressor

5.3 Komponenty zaawansowane

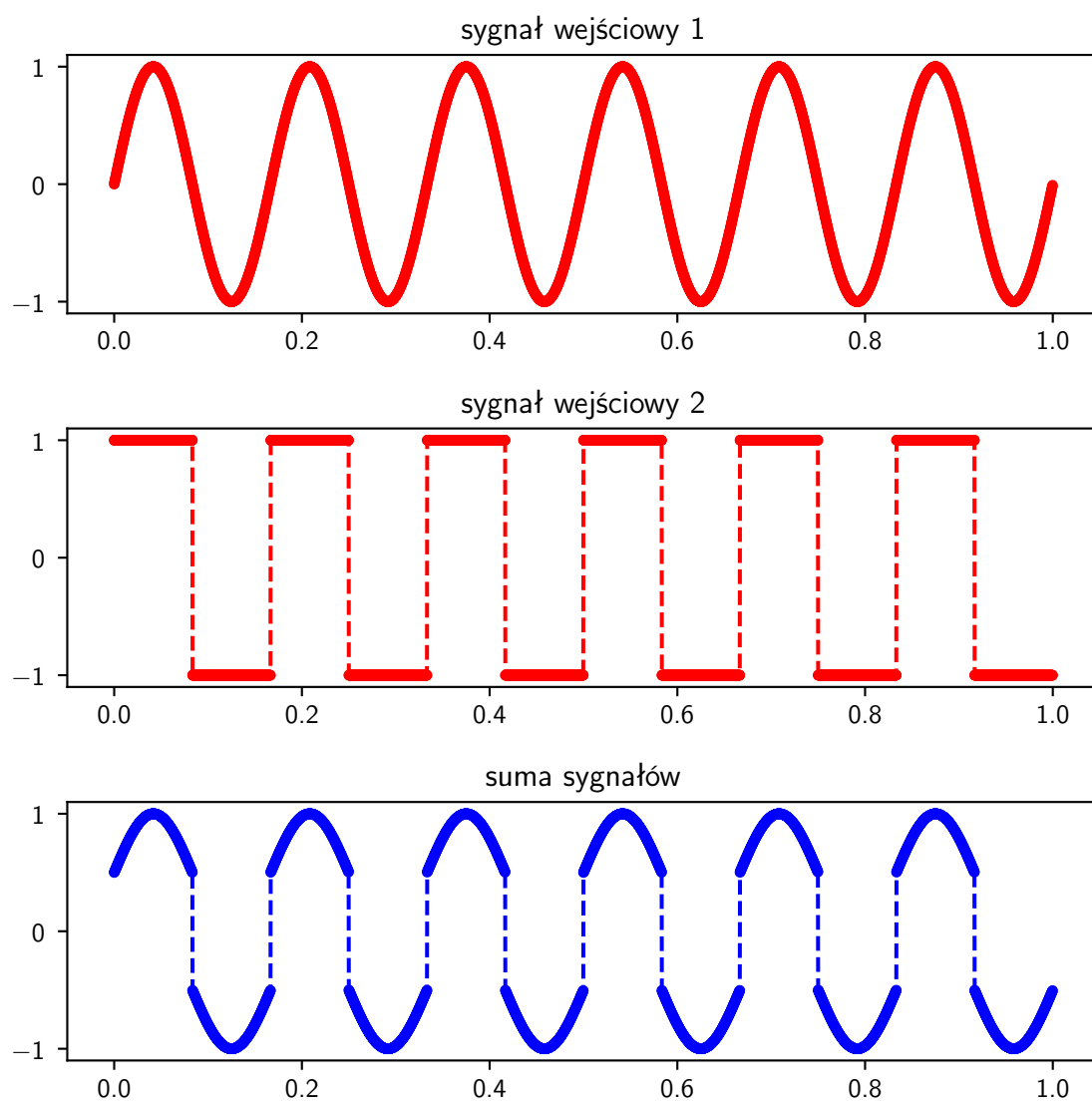
Komponenty zaawansowane reprezentowane poprzez klasy dziedziczące po klasie abstrakcyjnej `AAdvancedComponent` mogą operować na wielu strumieniach audio jednocześnie, tworząc tym samym swój własny strumień wyjściowy. Pozwala to na tworzenie bardziej złożonych operacji na dźwięku, umożliwiając np. miksowanie kilku strumieni audio, czy też tworzenie alternatywnych ścieżek przetwarzania pojedynczego strumienia. Poniżej została przedstawiona zasada działania oraz funkcjonalność dla każdego z komponentów.

5.3.1 Copy - kopiowanie strumienia

Komponent `copy` pozwala na kopiowanie strumienia audio. Dzięki temu możliwe jest utworzenie alternatywnych ścieżek przetwarzanie danego sygnału.

5.3.2 Sum - łączenie strumieni

Komponent `sum` pozwala na sumowanie n strumieni audio. Umożliwia to jednocześnie odtwarzanie sygnałów generowanych przez kilka syntezyatorów, lub też miksowanie kilku strumieni wytworzonych przy pomocy komponentu `copy`. W pracy zaimplementowano algorytm sumowania dwóch oraz siedmiu sygnałów.

Rysunek 5.10: Reprezentacja komponentu Sum

Rozdział 6

Implementacja GPU

Implementacja GPU jest kluczowym elementem pracy. Powstały system będzie bazował na implementacji CPU, a wprowadzone modyfikacje nie mogą łamać wymagań przedstawionych w trakcie przedstawiania projektu systemu (**Rozdział 3 Projekt systemu**). Może natomiast modyfikować sposób oraz metody działania, wprowadzone w trakcie implementacji CPU, w celu spełnienia wymogów wynikających ze specyfiki programowania GPU. Dzięki tym wytycznym możliwym będzie ocena poziomu trudności dla przeprojektowania systemu dla wykorzystania platformy CUDA[10]. W rozdziale tym zostaną przedstawione najważniejsze zmiany w implementacji dla każdego z podsystemów, które umożliwiły wykorzystanie technologii CUDA[10]. W celu bliższego przyjrzenia się dokonanym zmianom, należy skorzystać z załączonej implementacji systemu, gdzie każda klasa bądź struktura, która została zmodyfikowana na tym etapie implementacji, jest oznaczona na końcu swej nazwy ciągiem znaków `_CUDA`.

6.1 Podsystem wejścia

W związku z zauważalnym kosztem przesyłu danych pomiędzy CPU a GPU, jednym z kluczowych elementów implementacji jest sprowadzenie ilości danych przesyłanych pomiędzy urządzeniami do minimum. Jako, iż by móc przetwarzać dane, muszą one być wcześniej dostępne na karcie graficznej. Podsystem wejścia obsługuje urządzenia oraz pliki wejściowe w celu dostarczenia informacji dotyczących konieczności syntezy dźwięków o konkretnych częstotliwościach. Proces ten jest wykonywany za pomocą CPU, a następnie nieprzetworzone dane zostają przeniesione na GPU. Punktem przeniesienia została wybrana struktura `keyboardTransferBuffer`. Jako, iż klasa ta jest relatywnie niewielka, posłuży jako przykład zmian powszechnie wprowadzanych w implementacji GPU. Zmiany te nie zostaną ponownie opisane dla każdej klasy oraz struktury, jako iż są one analogiczne dla każdego z przypadków.

Listing 6.1: Implementacja keyboardTransferBuffer_CUDA

```

1
2 // konstruktor alokuje potrzebne bufory na karcie graficznej
3 // wykorzystuje w tym celu funkcje cudaMalloc
4 keyboardTransferBuffer_CUDA::keyboardTransferBuffer_CUDA(
5     const uint& sampleSize, const unsigned short int& keyCount)
6     : sampleSize(sampleSize), keyCount(keyCount){
7
8     // oznaczenie 'd_' (device_) wskazuje, że dane pole
9     // klasy jest wskaźnikiem na pamięć karty graficznej
10    cudaMalloc((void**>(&d_buffer),
11        keyCount * sampleSize * sizeof(unsigned char));
12
13    cudaMalloc((void**>(&d_input),
14        keyCount * sampleSize * sizeof(unsigned char));
15
16    cudaMalloc((void**>(&d_lastState),
17        keyCount * sizeof(unsigned char));
18 }
19
20 // destruktor zwalnia zaalokowane wcześniej bufory
21 keyboardTransferBuffer_CUDA::~~keyboardTransferBuffer_CUDA(){
22     cudaFree(d_buffer);
23     cudaFree(d_input);
24     cudaFree(d_lastState);
25 }
26
27 // niezmodyfikowana metoda pozwalająca na konwersję bufora
28 // dowolnego obiektu implementującego interfejs IKeyboardDoubleBuffer
29 void keyboardTransferBuffer_CUDA::convertBuffer(
30     IKeyboardDoubleBuffer* keyboardBuffer){
31     convertBuffer(keyboardBuffer->getInactiveBuffer());
32 }
33
34 // kernel CUDA odpowiedzialny za konwersję bufora
35 // zadeklarowany jako funkcja globalna
36 __global__ void kernel_convertBuffer(
37     const uint sampleSize, const unsigned short int keyCount,
38     unsigned char* input, unsigned char* buffer,
39     unsigned char* lastState){
40
41     // obliczenie indeksu wątku
42     const uint i = blockIdx.x * blockDim.x + threadIdx.x;
43
44     // sprawdzenie czy indeks wątku mieści się w zakresie

```

```

45     if (i < keyCount){
46         // operacje wykonywane dla pojedynczego wątku są
47         // analogiczne do tych wykonywanych dla pojedynczego
48         // obrotu pętli wersji CPU
49         unsigned char lastStateTemp = lastState[i];
50         for (uint j = 0; j < sampleSize; j++){
51             uint index = i * sampleSize + j;
52             if (input[index] == 255){
53                 lastStateTemp = 0;
54             } else if (input[index] > 0){
55                 lastStateTemp = input[index];
56             }
57             buffer[index] = lastStateTemp;
58         }
59         lastState[i] = lastStateTemp;
60     }
61 }
62
63 void keyboardTransferBuffer_CUDA::convertBuffer(
64     unsigned char* buff[127]){
65
66     // ustalenie rozmiaru bloku
67     static const uint blockSize = 128;
68
69     // przeniesienie danych z pamięci RAM,
70     // przechowywanych w tablicy tablic
71     // na pojedynczy bufor w pamięci karty graficznej
72     for (uint i = 0; i < keyCount; i++){
73         cudaMemcpy(
74             d_input + i * sampleSize,
75             buff[i],
76             sampleSize * sizeof(unsigned char),
77             cudaMemcpyHostToDevice);
78     }
79
80     // obliczenie potrzebnej ilości bloków
81     uint blockCount = (keyCount + blockSize - 1) / blockSize;
82
83     // wywołanie kernelu CUDA
84     kernel_convertBuffer<<<blockCount, blockSize>>>
85         (sampleSize, keyCount, d_input, d_buffer, d_lastState);
86 }

```

Struktura `keyboardTransferBuffer_CUDA` nadal spełnia te same zadania co jej odpowiednik `keyboardTransferBuffer`. Wprowadzone zmiany umożliwiają na wyko-

rzystanie GPU do wykonania czasochłonnych obliczeń. Przeniesione i przetworzone dane pozostają w pamięci karty graficznej, co pozwala na ich wykorzystanie w dalszych etapach przetwarzania, bez konieczności ich ponownego przesyłania. Tabela 6.1 przedstawia ilość danych przesyłanych pomiędzy CPU a GPU dla pojedynczego urządzenia wejściowego z uwzględnieniem częstotliwości próbkowania oraz standardowej ilości klawiszy dla urządzenia MIDI, wynoszącej 128.

Tabela 6.1: Przesył danych pomiędzy CPU a GPU dla jednego urządzenia wejściowego

częstotliwość próbkowania	wymagana przepustowość
44kHz	5.632 MB/s
48kHz	6.144 MB/s
96kHz	12.288 MB/s
192kHz	24.576 MB/s

Przetwarzane dane posiadają zależność czasową, co nie zezwala na przetworzenie każdej z próbek jednocześnie, jednak dane dzielą się na niezależne fragmenty, gdzie każdy z nich przypisane jest innemu z przycisków klawiatury. Łącząc te dwa fakty, możliwe jest zrównoleglenie obliczeń dla każdego z fragmentów sposobem, który został zilustrowany na grafice 2.4 - Wykorzystanie m wątków do przetworzenia m buforów w sposób liniowy.

Największe zmiany podczas tej fazy implementacyjnej zaszły w klasach odpowiedzialnych za generowanie dźwięku. Każda struktura, aby zostać przeniesiona na GPU, nie może posiadać żadnych metod. W związku z tym wszelkie operacje, które były wcześniej wykonywane w metodach, zostały przeniesione do klas pomocniczych: `NoteBufferHandler_CUDA`, `DynamicsController_CUDA`. Wszelkie operacje, wykonywane na buforach, zostały zastąpione przez odpowiednie kernele CUDA[10], bądź funkcje CUDA[10] dla np. alokacji pamięci.

Koncepcja klasy abstrakcyjnej `AGenerator`, a tym samym i wszystkich implementujących ją klas, musiała zostać utworzona na nowo. Platforma CUDA[10] nie zezwala na polimorfizm w taki sam sposób, jak to jest możliwe w przypadku języka C++. W celu zachowania wzorca projektowego strategii[7], każda z klas implementujących interfejs `AGenerator` została przeniesiona do klasy `Generator_CUDA`, gdzie polimorfizm został zastąpiony przez tablicę wskaźników na kernele `device` (kernele `device` są wywoływane na karcie graficznej) zaalokowanej w pamięci karty graficznej. W celu wyboru algorytmu generowania sygnału dźwiękowego, przekazywany jest indeks tablicy, przy wykorzystaniu zmiennej typu `enum synthesizer::generator_type` do kernela, wraz ze wskaźnikiem na ową tablicę.

Obrany w czasie implementacji CPU algorytm syntezy dźwięku wprowadza zależność pomiędzy kolejnymi próbkami. Znacząco ogranicza to możliwości zrównoleglenia obliczeń, w związku z czym algorytm ten został podzielony na kilka części. Po głębszej analizie udało się wyodrębnić operacje, które można dla określonej grupy przypadków, wykonać przed rozpoczęciem syntezy, a wyniki zapisać w tablicy. Następnie wszelkie operacje, które wymagały zależności czasowej, zostały zamknięte w pierwszym kernelu CUDA[10], natomiast operacje, które nie wymagały zależności czasowej, zostały zamknięte w drugim. Dzięki temu jedynie operacje zależne czasowo zostają wykonane w przy wykorzystaniu metody opisanej za pomocą 2.4 - Wykorzystanie m wątków do przetworzenia m buforów w sposób liniowy. Operacje wykonane w drugim z opisywanych kerneli pozwalają na wykorzystanie pełni mocy obliczeniowej karty graficznej, jako że korzystają z metody opisanej za pomocą 2.5 - Wykorzystanie $m * n$ wątków do przetworzenia m buforów po n próbek. Listing 6.2 przedstawia fragmenty implementację klasy `Generator_CUDA`, odpowiedzialne za opisane powyżej operacje.

Listing 6.2: Implementacja `Generator_CUDA`

```

1
2 // przykładowy kernel CUDA odpowiedzialny za
3 // generowanie próbki dźwięku
4 __device__ float kernel_soundSquare(
5     const float phaze, const float multiplier){
6
7     return (int((phaze) / multiplier) & 0x1)*2 - 1;
8 }
9
10 // kernel CUDA inicjalizujący tablicę wskaźników na funkcje
11 __global__ void kernel_initFunctionArray(
12     Generator_CUDA::soundFunctionPointer* functionArray){
13
14     // inicjalizacja tablicy ma zostać przeprowadzona tylko raz
15     if (threadIdx.x == 0 && blockIdx.x == 0){
16         functionArray[SINE] = &kernel_soundSine;
17         functionArray[SQUARE] = &kernel_soundSquare;
18         functionArray[SAWTOOTH] = &kernel_soundSawtooth;
19         functionArray[TRIANGLE] = &kernel_soundTriangle;
20         functionArray[NOISE1] = &kernel_soundNoise1;
21     }
22 }
23
24 // kernel CUDA odpowiedzialny za wykonanie operacji
25 // generowania dźwięku bez zależności czasowej
26 __global__ void kernel_generate(
27     noteBuffer_CUDA* noteBuffer, const uchar* keyState,
```

```

28     const settings_CUDA* settings, const float* dynamicsProfile,
29     const float* releaseProfile, uint* phazeWorkArr,
30     uint* pressSamplesPassedWorkArr,
31     uint* releaseSamplesPassedWorkArr, float* velocityWorkArr,
32     const Generator_CUDA::soundFunctionPointer* soundFunction,
33     synthesizer::generator_type currentGeneratorType){
34
35     // obliczenie indeksu wątku dla dwóch wymiarów
36     uint i = blockIdx.x * blockDim.x + threadIdx.x; // key index
37     uint j = blockIdx.y * blockDim.y + threadIdx.y; // sample index
38     if (i < settings->keyCount && j < settings->sampleSize){
39         uint workArrIndex = j + i*settings->sampleSize;
40
41         // sprawdzenie czy dany klawisz jest wciśnięty
42         // lub czy został puszczony w ciągu określonego czasu
43         if (keyState[workArrIndex] ||
44             releaseSamplesPassedWorkArr[workArrIndex] <
45             settings->release.duration){
46
47             // dynamicsMultiplier odpowiada za zmianę głośności
48             // w zależności od czasu jaki minął od wciśnięcia
49             // bądź puszczania klawisza
50             float dynamicsMultiplier = settings->dynamicsDuration >
51             pressSamplesPassedWorkArr[workArrIndex] ?
52             dynamicsProfile[pressSamplesPassedWorkArr[workArrIndex]]
53             : settings->fadeTo;
54
55             if (keyState[workArrIndex] == 0){
56                 dynamicsMultiplier *= releaseProfile[
57                     releaseSamplesPassedWorkArr[workArrIndex]];
58             }
59
60             // wywołanie odpowiedniej funkcji generującej dźwięk
61             noteBuffer->buffer[workArrIndex] =
62                 (*soundFunction[currentGeneratorType])
63                 (phazeWorkArr[workArrIndex],
64                 noteBuffer->multiplier[i]) *
65                 settings->volume * velocityWorkArr[workArrIndex] *
66                 dynamicsMultiplier;
67         }
68     }
69 }

```


6.2 Podsystem wyjścia

Podsystem wyjścia jest drugim z podsystemów, który wymaga przesyłu danych pomiędzy CPU a GPU. Jediną zmianą w implementacji jest zastosowanie technologii CUDA[10] do przetworzenia wychodzącego strumienia audio, na format gotowy do odtworzenia przez serwer dźwięku. Wzorzec strategii został zastosowany do znacznie prostszego algorytmu w przypadku syntezy dźwięku i nie musiał on zostać zmodyfikowany.

W przeciwieństwie do podsystemu wejścia, ilość buforów kopiowanych pomiędzy pamięciami urządzeń nie jest zależna od ilości urządzeń wejściowych i odbywa się jedynie raz. Dla głębi bitowej wynoszącej 32, wartość ta jest zgodna z tabelą 1.2 - Przesył danych dla różnych formatów przy wykorzystaniu float32, jednak jako że jest to sygnał gotowy do odtworzenia lub zapisu, to głębia bitów będzie przyjmować przeważnie wartości 16 lub 24. Zmienia to wymaganą przepustowość odpowiednio o połowę lub o jedną czwartą. Biorąc to pod uwagę można obliczyć dokładną wartość przepustowości wymaganej do działania całego systemu w zależności od obranego formatu audio oraz ilości urządzeń wejściowych, co zostało przedstawione w tabeli 6.2.

Tabela 6.2: Przesył danych pomiędzy CPU a GPU dla całego systemu

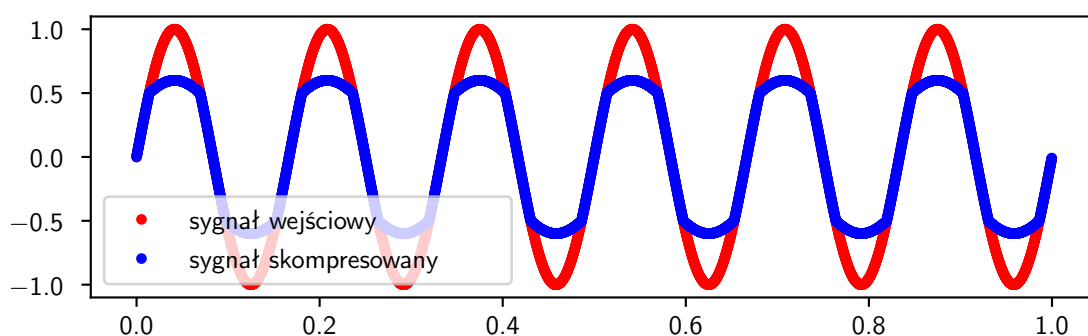
format	liczba urządzeń wejściowych			
	1	2	4	8
16b 44kHz stereo	5.808 MB/s	11.44 MB/s	22.704 MB/s	45.232 MB/s
16b 48kHz stereo	6.336 MB/s	12.48 MB/s	24.768 MB/s	49.344 MB/s
16b 96kHz stereo	12.672 MB/s	24.96 MB/s	49.536 MB/s	98.688 MB/s
16b 192kHz stereo	25.344 MB/s	49.92 MB/s	99.072 MB/s	197.376 MB/s
24b 44kHz stereo	5.896 MB/s	11.528 MB/s	22.792 MB/s	45.32 MB/s
24b 192kHz stereo	25.728 MB/s	50.304 MB/s	99.456 MB/s	197.76 MB/s
32b 44kHz stereo	5.984 MB/s	11.616 MB/s	22.88 MB/s	45.408 MB/s
32b 192kHz stereo	26.112 MB/s	50.688 MB/s	99.84 MB/s	198.144 MB/s

6.3 Podsystem komponentów

Każdy z komponentów, których implementacja została opisana w rozdziale ?? ??, został przeniesiony na GPU w podobny sposób. Struktura `componentSettings` przechowująca ustawienia komponentu, otrzymała, obok wskaźnika na tablicę wartości ustawień, wskaźnik na bufor karty graficznej przechowujący kopie tych wartości. Rozwiązanie te zostało zastosowane również dla innych struktur, pozwala ona na szybki

dostęp do wartości zarówno po stronie CPU, jak i GPU, bez konieczności zbędnego przesyłania danych. Wszelkie operacje, które były wcześniej wykonywane na strumieniach dźwięku, zostały przeniesione do kerneli obliczeniowych. Każdy z komponentów został zaimplementowany przy wykorzystaniu metody opisanej za pomocą 2.3 - Wykorzystanie n wątków do przetworzenia n próbek.

Komponent `Component_Compressor` został wyjątkowo zastąpiony komponentem `Component_SimpleCompressor_CUDA`, implementującym prostszy algorytm kompresji, który poprzez pozbycie się zależności czasowej pomiędzy próbkami, pozwala na efektywne wykorzystanie mocy obliczeniowej karty graficznej. Implementacja początkowo przyjętego algorytmu okazała się zbyt trudna, ze względu na operowanie na pojedynczym buforze, co uniemożliwiało zastosowanie podejścia 2.4 - Wykorzystanie m wątków do przetworzenia m buforów w sposób liniowy. Nowo wprowadzony algorytm wykonuje te samo zadanie - kompresuje sygnał dźwiękowy przekraczający określoną amplitudę, co pozwala na ograniczenie głośności sygnału, dodając minimalną ilość przesteru.

Rysunek 6.1: Reprezentacja komponentu `SimpleCompressor`

6.4 Pozostałe elementy systemu

Reszta systemu nie uległa zmianie w trakcie implementacji GPU. Wszelkie zmiany, które zostały wprowadzone, dotyczyły jedynie sposobu przetwarzania danych dźwiękowych. Zarówno podsystem statystyczny, interfejs użytkownika, jak i główna pętla programowa nie uległy zmianom. Podliczając wszelkie modyfikacje, które zostały wprowadzone w trakcie implementacji GPU, w przybliżeniu jedynie 25% kodu źródłowego uległo zmianie.

Rozdział 7

Projekt i wyniki testów

W celu wyeliminowania czynników zewnętrznych, wszystkie z przeprowadzonych testów zostały oparte o ten sam zestaw plików MIDI. Testy zostały przeprowadzone na komputerze:

Tabela 7.1: Specyfikacja komputera

komponent	nazwa	przepustowość danych
Procesor	AMD Ryzen 5 3600	-
Pamięć RAM	16 GB DDR4 3200 MHz	25 GB/s
Karta graficzna	NVIDIA RTX 3070	448 GB/s
Szyna PCI-E	3.0 x16	16 GB/s

Przedstawiona przepustowość jest czysto teoretyczna i tyczy się ona możliwości pamięci w przypadku GPU oraz pamięci RAM, jak również możliwościom szyny danych PCI-E.

7.1 Projekt testów

Pierwsze testy i porównanie obu implementacji nastąpiło już w czasie implementacji. Zebrane w tamtym czasie wyniki pozwoliły na zaprojektowanie testów, które zostaną przedstawione w dalszej części tego rozdziału. Każdy z przeprowadzonych testów jest wywoływany za pomocą skryptu, który automatycznie konfiguruje system i wywołuje odpowiednie komendy w celu rozpoczęcia i zapisu pomiaru.

Listing 7.1: Przykłady skryptów testujących wydajność

```
1 # skrypt testujący wydajność implementacji GPU w trybie online:
2
```

```
3 # wykonanie skryptu konfigurującego system
4 execute ./config/scripts/Vth_symphony_setup.txt
5 # uruchomienie pipeline systemu
6 pStart
7 # rozpoczęcie pomiaru statystyk
8 # (pomiar co 0.05 sekundy)
9 statRecord 0.05 Online_GPU48k16b1024.csv
10 # rozpoczęcie nagrywania otwartych w plików midi do pliku test.wav
11 midiRecord test.wav
12 # zatrzymanie pomiaru statystyk po zakończeniu nagrywania
13 statStop
14
15
16 # skrypt testujący wydajność implementacji GPU w trybie offline:
17
18 # wykonanie skryptu konfigurującego system
19 execute ./config/scripts/Vth_symphony_setup.txt
20 # wielokrotne wykonanie nagrania otwartych w plikach midi
21 # przy jednoczesnym zapisie czasu trwania operacji
22 midiRecord test.wav offline time Offline_GPU48k16b128.csv
23 midiRecord test.wav offline time Offline_GPU48k16b128.csv
24 midiRecord test.wav offline time Offline_GPU48k16b128.csv
25 # [...]
```

Jako dane testowe została wybrana pierwsza część utworu *Symphony No. 5 in C minor, Op. 67* Ludwiga van Beethovena. Utwór ten został wybrany z powodu swojej złożoności, która pozwala na przetestowanie wydajności systemu w różnych warunkach. Drugą zaletą tego utworu jest jego długość (pierwsza część utworu trwa 7:37 minut), jak i wykorzystanie wielu instrumentów, dzięki czemu tworzy warunki testowania obu implementacji pod dużym i długotrwałym obciążeniem, generując przy tym reprezentatywną ilość danych.

Przedstawiony w Listing 7.2 plik konfiguracyjny przygotowuje dziewięć syntezy o różnych konfiguracjach, tworzących strumienie, które następnie są przetwarzane przez łącznie dziewiętnaście komponentów. W przypadku przetwarzania online test został przeprowadzony jednorazowo dla każdej wybranej konfiguracji systemu. Wynikiem testu wydajność systemu w trybie offline, jest pomiar czasu potrzebnego na wygenerowanie pliku .wav na bazie konfiguracji systemu. Test został więc przeprowadzony dziesięciokrotnie, w celu uzyskania bardziej reprezentatywnych wyników.

Zarówno dla przetwarzania online jak i offline testy zostały przeprowadzone przy zapisie próbki w formacie 16-bitowym, częstotliwości próbkowania 48 kHz oraz stereofonicznej konfiguracji strumieni dźwiękowych. Wyróżniono cztery rozmiary bufora, reprezentujące różne przypadki użycia:

- **128 ~ 2.67ms** - mały rozmiar bufora, reprezentujący przypadek, w którym kluczowe jest niskie opóźnienie (przetwarzanie audio w przypadku występu na żywo, próba muzyczna, itp.),
- **1024 ~ 21.33ms** - średni rozmiar bufora, reprezentujący przypadek, w którym równowaga między opóźnieniem a wydajnością jest kluczowa (praca inżyniera dźwięku w studiu nagrań, odtwarzanie muzyki),
- **8192 ~ 170.67ms (online)** - duży rozmiar bufora, reprezentujący przypadek, w którym wysokie opóźnienie nie stanowi dużego problemu (renderowanie projektu online, hobbystyczna praca przy wykorzystaniu niewydajnego urządzenia).
- **65536 ~ 1365.33ms (offline)** - nad przeciętnie duży rozmiar bufora, reprezentujący przypadek pracy offline (renderowanie projektu offline, przetwarzanie dużej ilości plików).

Listing 7.2: Wybrane fragmenty pliku Vth_symphony_setup.txt, przygotowującego system do odtworzenia "Piątej Symfonii" Beethovena

```

1  # [...]
2  # konfiguracja pojedynczego syntezyatora dla trzeciego instrumentu
3  #
4  # utworzenie nowego strumienia wejściowego
5  midiAdd #MIDI 2
6  # ustawienie ścieżki do pliku MIDI
7  midiSet 2 ./V_Bethoven/viole.mid
8  # utworzenie nowego syntezyatora
9  synthAdd #SYNTH 4
10 # wczytanie pliku konfiguracyjnego dla syntezyatora
11 synthSave 4 load ./config/synthSave/Vth_symphony/lead.bin
12 # połączenie pliku midi z syntezyatorem
13 synthConnect 4 2
14 # utworzenie komponentu 'pan'
15 compAdd PAN #COMP 6
16 # ustawienie położenia w przestrzeni
17 compSet 6 pan 0.8
18 # połączenie komponentu 'pan' z syntezyatorem
19 compConnect 6 SYNTH 4
20 #
21 # [...]
22 #
23 # utworzenie komponentu 'sum7' łączącego wszystkie strumienie
24 compAdd SUM7 #COMP 11
25 # ustawienie poprzednio utworzonego komponentu
26 # jako strumienia wyjściowego systemu

```

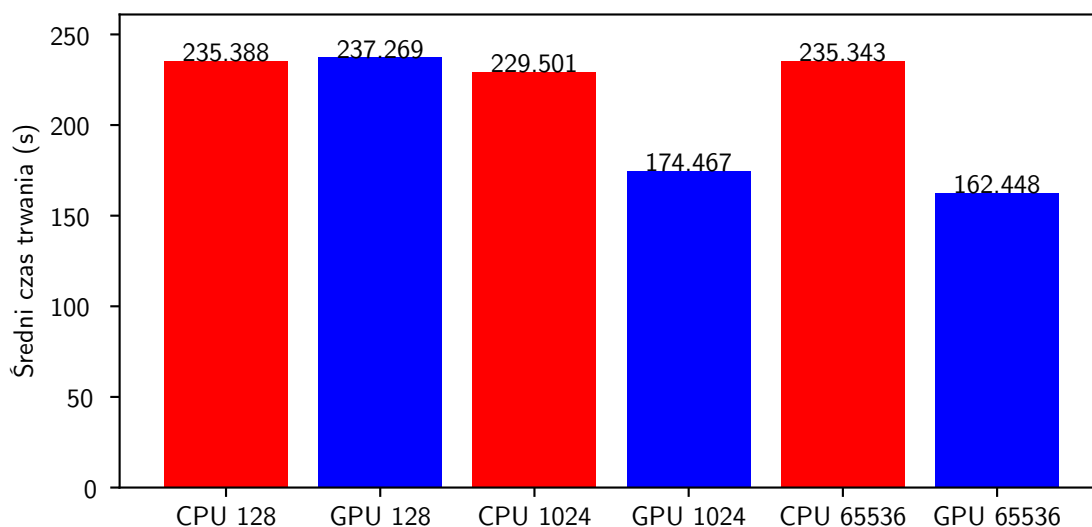
```

27 setOut COMP 11
28 # połączenie wszystkich strumieni z komponentem sumującym
29 aCompConnect 11 0 COMP 2
30 aCompConnect 11 1 COMP 5
31 aCompConnect 11 2 SYNTH 4
32 # [...]
33 # ustawienie głośności strumieni wchodzących
34 compSet 11 vol2 0.17 vol3 0.18 vol4 0.18 vol5 0.064 vol6 0.064
35 # dodatkowo komponentów przetwarzających sygnał wyjściowy
36 compAdd VOLUME #COMP 12
37 compConnect 12 COMP 11
38 compSet 12 vol 2
39 compAdd COMPRESSOR #COMP 13
40 compConnect 13 COMP 11
41 compSet 13 ratio 10
42 # wyświetlenie konfiguracji plików MIDI
43 midiList

```

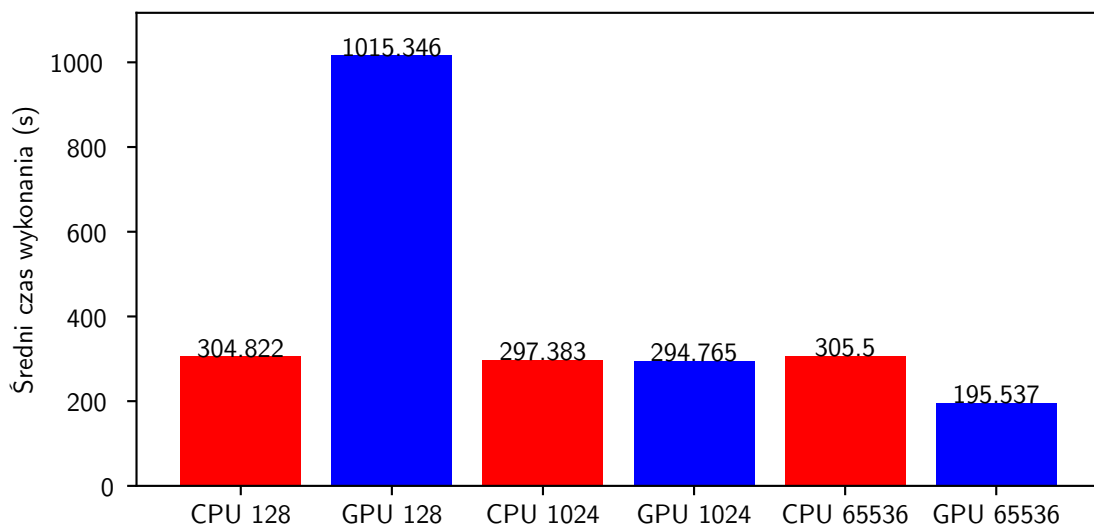
7.2 Wyniki testów wydajności przetwarzania offline

Wyniki testów wydajności przetwarzania offline zostały podzielone na dwie części. Pierwsza część przedstawia uśrednione czasy trwania samej syntezy oraz przetwarzania strumieni audio (7.1). Druga część przedstawia uśrednione czasy trwania wszelkich obliczeń, włączając w to odczyt i zapis do plików, przetworzenie danych MIDI i przygotowanie ich do formatu przyjmowanego przez syntezyzator, a w przypadku GPU transfer danych pomiędzy urządzeniami (7.2).

Rysunek 7.1: Średni czas trwania przetwarzania dźwięku w trybie offline

Można zauważyć, iż w przypadku przetwarzania offline, wielkość bufora nie miała znaczenia dla implementacji CPU. W przypadku implementacji GPU, zwiększenie rozmiaru bufora znacząco wpłynęło na czas przetwarzania, zmniejszając wykorzystany czas wraz ze wzrostem bufora. W przypadku implementacji CPU, czas przetwarzania był zbliżony dla wszystkich rozmiarów bufora, co może wskazywać na to, że w przypadku CPU, czas przetwarzania jest zdominowany przez inne czynniki niż rozmiar bufora. W przypadku implementacji GPU, zwiększenie rozmiaru bufora pozwala na wykonanie kerneli o większych rozmiarach, co skutkuje zmniejszeniem czasu przetwarzania.

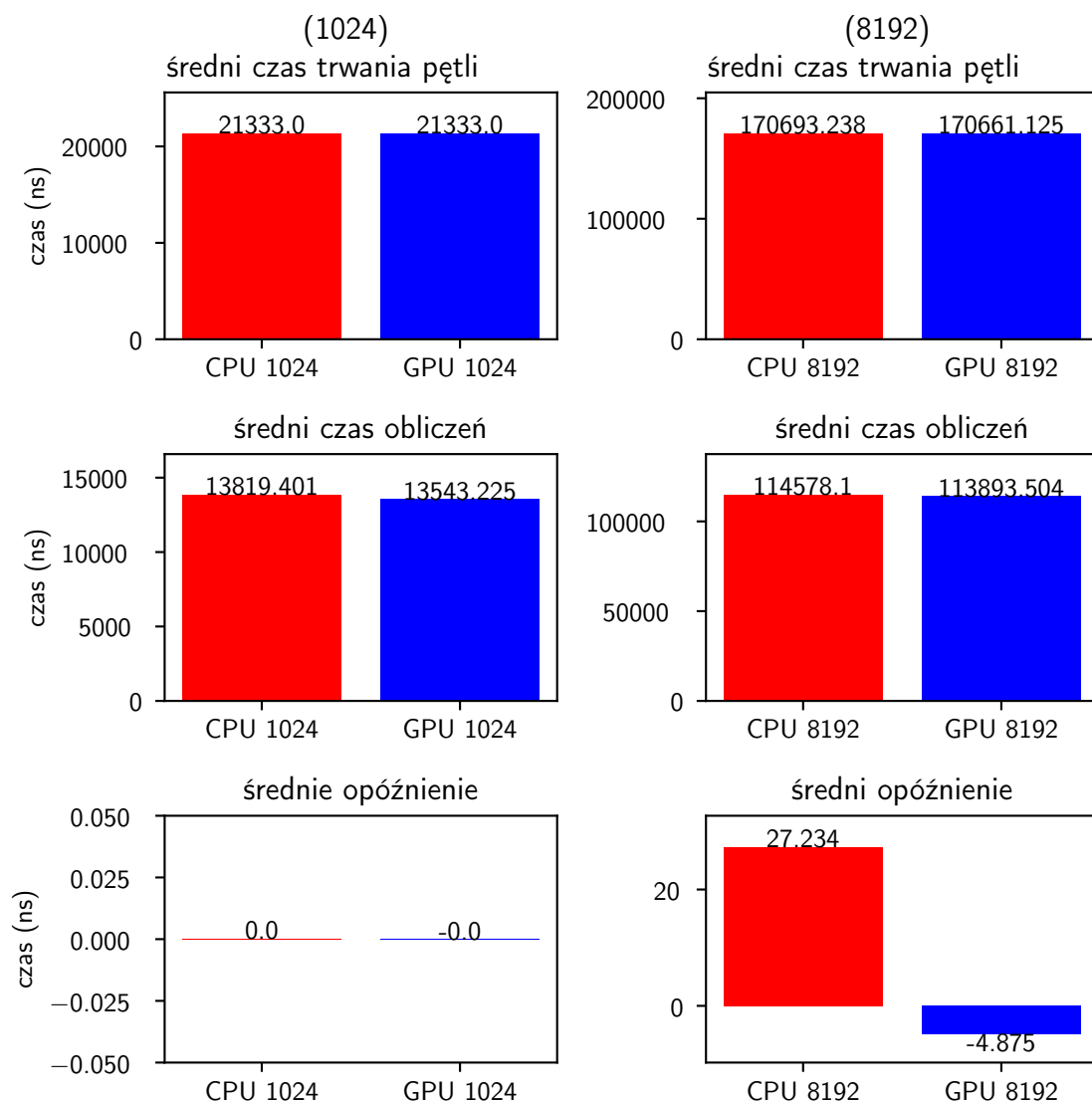

Rysunek 7.2: Średni czas trwania wszelkich operacji w trybie offline

Rozmiar bufora miał bardzo duży wpływ na czas trwania wszelkich operacji w przypadku implementacji GPU. Jest to potwierdzeniem zaleceń przedstawionych w dokumentacji CUDA[10], głoszących, iż należy unikać wielokrotnych transferów danych pomiędzy GPU a pamięcią RAM, a zamiast tego przysyłać większe porcje danych w jednym transferze. Dla bufora o rozmiarze 128 próbek czas ponad dwukrotnie przekroczył czas trwania utworu, co wskazuje na to, że dla małych buforów, przetwarzanie w czasie rzeczywistym jest niemożliwe z wykorzystaniem przedstawionej w tej pracy implementacji. W związku z tym testy wydajności przetwarzania w czasie rzeczywistym nie zostanie przeprowadzony dla wielkości bufora 128 próbek.

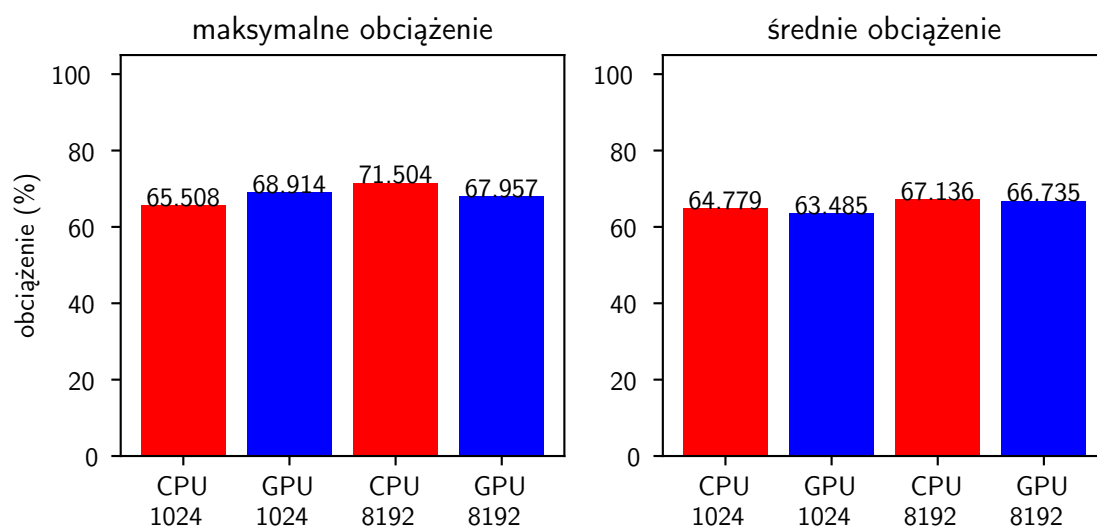
7.3 Wyniki testów wydajności przetwarzania online

Wyniki testów wydajności przetwarzania online zostały podzielone na sekcje: uśrednione statystyki, obciążenie systemu, przebieg trwania obliczeń dla bufora o rozmiarze 1024.

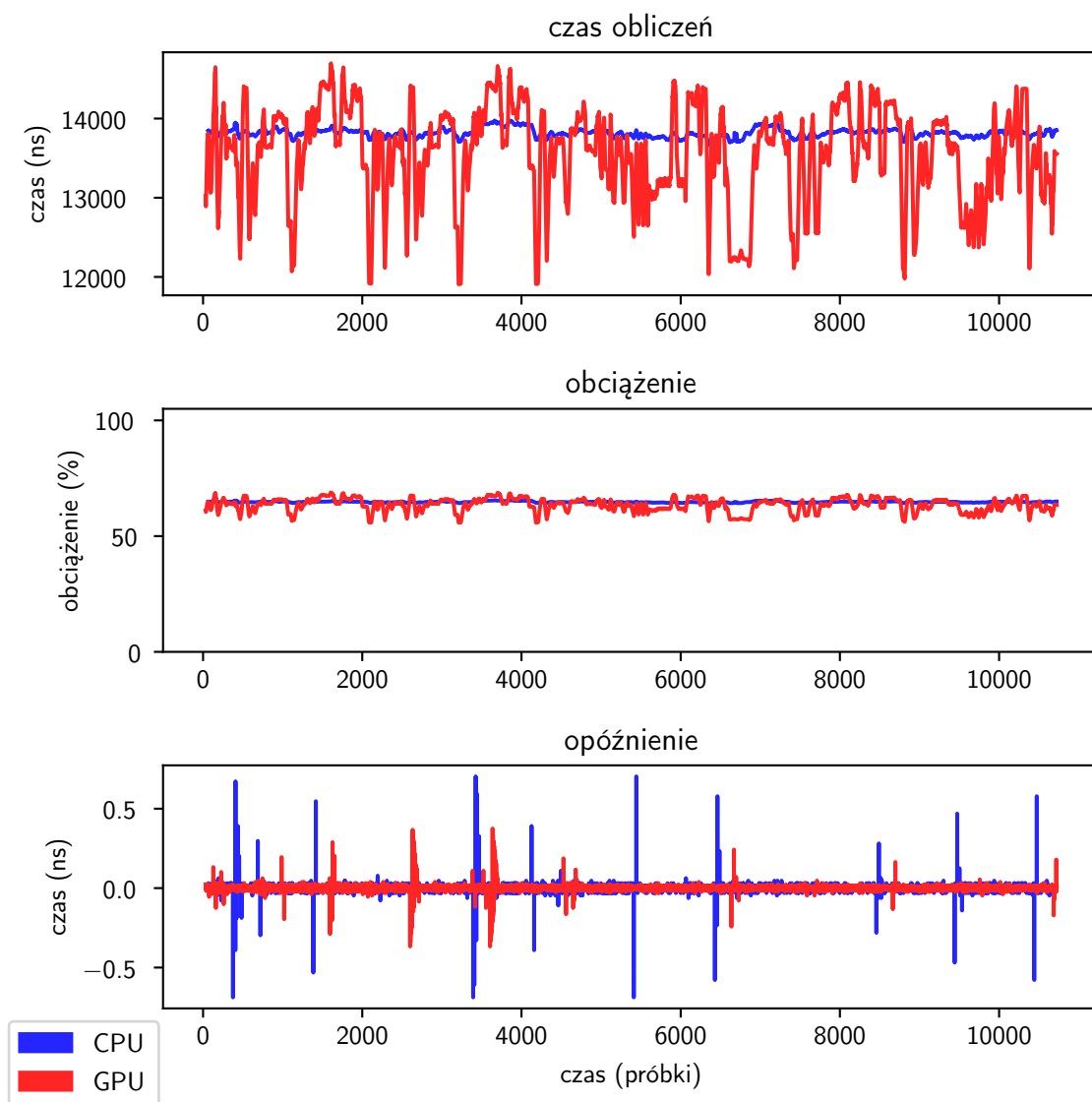
Rysunek 7.3: Uśrednione statystyki przetwarzania dźwięku w trybie online

"Średni czas trwania pętli" przedstawia czas trwania całej pętli przetwarzania. Jako, że częstotliwość próbkowania jest ustawiona na 48kHz, to idealna wartość tej statystyki wynosi 21333ns dla bufora o rozmiarze 1024 próbek oraz 170667ns dla bufora o rozmiarze 8192 próbek. "Średni czas obliczeń" uwzględnia czas poświęcony na wszelkie operacje obliczeniowe, a wyłącza czas spędzony na oczekiwanie na odpowiedni moment na odtworzenie dźwięku (co wynika ze specyfikacji generowania online). Można tu zauważyć jedynie niewielkie różnice między implementacjami. "Średnie opóźnienie" przedstawia czas związany z niedotrzymaniem idealnego czasu trwania pętli. Wartość ta powinna być jak najbliższa 0.

Rysunek 7.4: Obciążenie systemu w trakcie przetwarzania dźwięku w trybie online

Obciążenie systemu w trakcie przetwarzania dźwięku w trybie online jest porównywalne w przypadku obu implementacji. Zarówno dla bufora 1024 jak i 8192 próbek, różnice są znikome. Warto zauważyć, że potwierdza się tendencja GPU do zwiększania przewagi nad CPU, gdy zwiększa się ilość przetwarzanych danych.

Rysunek 7.5: Przebieg trwania obliczeń dla bufora o rozmiarze 1024

Przebieg trwania obliczeń dla bufora o rozmiarze 1024 przedstawia kolejno: czas trwania obliczeń, obciążenie systemu oraz opóźnienie. Można zauważyć odmienną charakterystykę reakcji na ilość przetwarzanych danych. W przypadku CPU, czas obliczeń oraz obciążenie utrzymują się na podobnym poziomie, gdzie w przypadku GPU następuje duża niestabilność omawianych wartości. Prawdopodobnie jest to związane z charakterystyką pracy GPU. Zwiększenie się ilości aktywnych syntezyatorów, zwiększa prawdopodobieństwo konieczności zaprzestania pracy części procesorów w związku z wykonywaniem się gałęzi instrukcji warunkowej. Patrząc na statystykę opóźnienia można również dostrzec różnicę między implementacjami. W obu przypadkach wartości te sięgają maksymalnie dziesiątych części milisekundy, co wskazuje na dużą stabilność działania systemu.

Rozdział 8

Wnioski

Przedstawiona implementacja systemu syntezy i przetwarzającego sygnały dźwiękowe udowadnia, iż jest to możliwe przy użyciu karty graficznej. Problematyka przedstawionego zagadnienia jest wysoce kompatybilna z metodami równoległego przetwarzania danych. Wiele algorytmów przetwarzania sygnałów dźwiękowych, które są obecnie wykonywane na CPU, może być bezproblemowo przeniesione na GPU przy użyciu takich platform jak CUDA[10]. Platforma ta zapewnia łatwy dostęp do zasobów karty graficznej, co pozwala na wykorzystanie jej mocy obliczeniowej i przeniesienie kodu na GPU w sposób stosunkowo nieskomplikowany, nieingerujący nadto w strukturę systemu. Jedynym mankamentem okazał się brak pełnego wsparcia dla polimorfizmu w języku CUDA[10], co wymusiło zmianę sposobu zastosowania wzorca strategii[7]. Na rynku dostępne jest obecnie wiele innych technologii, pozwalających na wykorzystanie mocy obliczeniowej GPU, takich jak OpenCL, OpenACC, czy SYCL. Każda z nich mogła by być równie dobrze wykorzystane do tego rodzaju zadań w zależności od indywidualnych preferencji programisty oraz wymagań stawianych przed projektem. Powstały system bazujący na GPU bezproblemowo dorównuje, a niekiedy nawet przewyższa wydajnością swój odpowiednik powstały na CPU, pomimo iż kwestie optymalizacji nie zostały poruszone w tej pracy. Implementacja bardziej złożonych algorytmów, a w szczególności algorytmów sekwencyjnych w sposób optymalny może okazać się jednak trudniejsza i wymagać głębszej analizy problemu.

Rozdział 9

Możliwości rozwoju

9.1 Optymalizacja obecnego rozwiązania

Ideą stojącą za wykorzystanie karty graficznej było zagospodarowanie dodatkowej mocy obliczeniowej w celu umożliwienia przetwarzania większej ilości danych w czasie rzeczywistym.

9.1.1 Przystosowanie algorytmów do wykorzystania GPU

Przedstawiona implementacja kodu w języku CUDA[10] (przystosowana do wykorzystania GPU) przedstawia algorytmy, których zasada działania jest bliźniaczo podobna do implementacji w języku C++ (przystosowanej do wykorzystania CPU). W związku z tym, wiele z nich obarczonych jest koniecznością wykonywania sekwencyjnego, co nie pozwala na pełne wykorzystanie mocy obliczeniowej karty graficznej. Rozwiązaniem może być całkowita rezygnacja z sekwencyjności, co prawdopodobnie wiązałoby się z brakiem możliwości uzyskania identycznych wyników do klasycznych algorytmów. Nie konieczne jest to wada, w wielu przypadkach ludzka percepcja nie byłaby wystarczająca aby dostrzec wynikającą ze zmiany różnicę. // Warto również zwrócić uwagę na wymóg transferu danych pomiędzy CPU a GPU, który w przypadku przenoszenia dokładnych informacji o stanie klawiatury w czasie, skutkował przesyłaniem dużej ilości danych względem pojedynczego strumienia audio. Podejściem rozwiązującym problem mogłoby być zastosowanie algorytmów kompresji tego rodzaju danych. Praktycznym i uniwersalnym rozwiązaniem mogło by się okazać opracowanie odmiany formatu MIDI, przystosowanego do interpretacji przy wykorzystaniu GPU.

9.1.2 Grupowanie wywołań kerneli

Rezygnacja z sekwencyjności w wielu przypadkach nie jest jednak konieczna. Można by zastosować system przypominający relację klient-serwer: klient (instancja wykorzystująca konkretny algorytm) wysyła swoje dane do serwera (jednostki opartej o wzorec singleton[7]u), gdzie są one przetwarzane jednocześnie dla wszystkich możliwych klientów jednocześnie. Algorytm decydujący o możliwym połączeniu wywołań algorytmów mógłby bazować na obecnej implementacji zawartej w klasie `ExecutionQueue` - algorytmu przechodzenia po drzewie. Różnicą była by konieczność powiązania ze sobą gałęzi drzewa, które mogą być przetwarzane jednocześnie, a następnie pogrupowanie ich w kolejności pozwalającej na uzyskanie najmniejszej liczby wywołań kerneli. Równocześnie rozwiązanie to pozwalało by w większości przypadków na obliczenia asynchroniczne. // Zastosowanie tego rozwiązanie przy zachowaniu sekwencyjności było by najskuteczniejsze w przypadków w których dany algorytm jest wykorzystany wielokrotnie w tym samym czasie. Za przykład może posłużyć synteza dźwięku dla wielu synteзаторów, gdzie każdy z nich syntezuje wiele głosów (wciśniętych klawiszy) jednocześnie. Ten samo rozwiązanie mogło by również przynieść korzyści dla algorytmów nie sekwencyjnych, poprzez zwiększenie rozmiaru bloku bądź *gridu*.

9.1.3 Implementacja systemu hybrydowego

Niezaprzeczalnie zarówno CPU jak i GPU posiadają swoje mocne oraz słabe strony, wynikające z ich architektury. Tę wiedzę można wykorzystać w celu doboru odpowiedniego urządzenia do konkretnego zadania. Skutecznym rozwiązaniem może okazać się system hybrydowy, który posiadał by implementację zarówno na GPU, jak i CPU. W zależności od potrzeb, system mógłby decydować o wyborze jednej z opcji biorąc pod uwagę zarówno zysk w wykorzystaniu zasobów biorący się z konkretnego rozwiązania oraz czas potrzebny na ewentualne przesłanie danych pomiędzy urządzeniami. W tym przypadku skutecznym może okazać się asynchroniczny przesył danych pomiędzy urządzeniami. Pozwoliło by to na równomierne wykorzystanie mocy obliczeniowej obu urządzeń w najbardziej opłacalny w danym kontekście sposób przy jednoczesnym zachowaniu możliwości zachowania algorytmów sekwencyjnych, które preferowane są dla implementacji CPU.

9.2 Wykorzystanie innych technologii

Możliwości karty graficznej nie kończą się na przyspieszaniu obliczeń wykonywanych uprzednio na CPU. Nowoczesne karty graficzne posiadają wiele technologii, które mogą

być wykorzystane do utworzenia zupełnie nowych algorytmów, które nie mogły by zostać skutecznie zastosowane w przypadku CPU.

9.2.1 Wykorzystanie rdzeni ray-tracingu

Ray-tracing[11] to technika generowania obrazów poprzez śledzenie promieni światła. Jest to technika stosowana w grafice komputerowej, która pozwala na uzyskanie bardzo realistycznych obrazów. W przeciwieństwie do tradycyjnego renderowania, gdzie obliczenia są wykonywane dla każdego piksela, ray-tracing pozwala na uzyskanie obrazu poprzez śledzenie promieni światła od obserwatora do obiektów na scenie. Można by wykorzystać tę technologię to śledzenia fal dźwiękowych od źródła dźwięku przez obiekty na scenie, aż do obserwatora. Take wykorzystanie tej technologii może pozwolić na uzyskanie bardziej realistycznych efektów, takich jak echa, czy innych zjawisk związanych z propagacją fal dźwiękowych w przestrzeni. Z kolei takie zastosowanie pozwoliło by na dokładne symulowanie akustyki konkretnych pomieszczeń (sal koncertowych, filharmonii, katedr, itp.) oraz ostatecznie takie narzędzie mogło by okazać się przydatne dla architektów, dając im w ten sposób możliwość symulowania akustyki budynków/pomieszczeń jeszcze w fazie projektu.

9.2.2 Wykorzystanie rdzeni tensorowych

Rdzenie tensorowe[8] to jednostki obliczeniowe, które są specjalnie zaprojektowane do wykonywania operacji na tensorach - wielowymiarowych tablic, które mogą przechowywać dane w dowolnym wymiarze. Rdzenie tensorowe są powszechnie wykorzystywane w technologiach związanych z uczeniem maszynowym, takich jak sieci neuronowe. System przetwarzania dźwięku, który pozwala na wykorzystanie karty graficznej, umożliwia na prostą integrację wykorzystania rdzeni tensorowych w algorytmach przetwarzających sygnał dźwiękowy, a co za tym idzie, na wykorzystanie zaawansowanych technik uczenia maszynowego w celu uzyskania lepszych rezultatów niż było to możliwe w przypadku samego CPU.

9.2.3 Przyszłe technologie

Karty graficzne są jednym z najszybciej rozwijających się obszarów technologii komputerowych. Są one obecnie odbiciem rozwoju szeroko pojętej informatyki, zaczynając od przetwarzania dużych zbiorów danych, poprzez branżę rozrywkową, aż po techniki uczenia komputerowego. W związku z tym jest to obszar, w którym można się spodziewać ciągłych innowacji, nowych rozwiązań i wzrostu mocy obliczeniowej. Wykorzystanie karty graficznej do przetwarzania dźwięku to dziedzina, która ma ogromny potencjał,

zarówno w celu przyspieszenia obliczeń dla algorytmów obecnie implementowanych na CPU, jak i potencjalnie w celu uzyskania zupełnie nowych sposobów na przetwarzanie sygnałów dźwiękowych.

Spis listingów

2.1	Przykładowe wywołanie kernela CUDA sumującego dwie tablice w języku C++	16
4.1	Główna pętla programowa systemu dla przetwarzania dźwięku w czasie rzeczywistym	28
4.2	Główna pętla programowa systemu dla przetwarzania dźwięku w trybie offline	30
6.1	Implementacja keyboardTransferBuffer_CUDA	44
6.2	Implementacja Generator_CUDA	47
7.1	Przykłady skryptów testujących wydajność	51
7.2	Wybrane fragmenty pliku Vth_symphony_setup.txt, przygotowującego system do odtworzenia "Piątej Symfonii"Beethovena	53

Spis tabel

1.1	Rozmiar bufora względem czasu przetworzenia	10
1.2	Przesył danych dla różnych formatów przy wykorzystaniu float32 . . .	12
2.1	Przeciętna przepustowość przesyłu danych dla danego standardu / urządzenia	17
6.1	Przesył danych pomiędzy CPU a GPU dla jednego urządzenia wejściowego	46
6.2	Przesył danych pomiędzy CPU a GPU dla całego systemu	49
7.1	Specyfikacja komputera	51

Spis rysunków

1.1	Próbkowanie LPCM FLOAT32	7
1.2	Częstotliwość próbkowania LPCM	8
1.3	Rozdzielczość próbki LPCM	9
2.1	docs.nvidia.com - "GPU Devotes More Transistors to Data Processing", ilustracja różnicy w architekturze procesora i karty graficznej	14
2.2	docs.nvidia.com - "Grid of Thread Blocks", ilustracja modelu programo- wania w technologii CUDA	15
2.3	Wykorzystanie n wątków do przetworzenia n próbek	19
2.4	Wykorzystanie m wątków do przetworzenia m buforów w sposób liniowy	19
2.5	Wykorzystanie $m * n$ wątków do przetworzenia m buforów po n próbek	19
5.1	Graficzna reprezentująca sygnału sinusoidalnego	35
5.2	Graficzna reprezentująca sygnał prostokątny	35
5.3	Graficzna reprezentująca sygnału pilokształtnego	36
5.4	Graficzna reprezentująca sygnału trójkątny	37
5.5	Reprezentacja komponentu Volume	37
5.6	Reprezentacja komponentu Pan	38
5.7	Reprezentacja komponentu Distortion	39
5.8	Reprezentacja komponentu Echo	40
5.9	Reprezentacja komponentu Compressor	41
5.10	Reprezentacja komponentu Sum	42
6.1	Reprezentacja komponentu SimpleCompressor	50
7.1	Średni czas trwania przetwarzania dźwięku w trybie offline	54
7.2	Średni czas trwania wszelkich operacji w trybie offline	55
7.3	Uśrednione statystyki przetwarzania dźwięku w trybie online	56
7.4	Obciążenie systemu w trakcie przetwarzania dźwięku w trybie online . .	57
7.5	Przebieg trwania obliczeń dla bufora o rozmiarze 1024	58

Bibliografia

- [1] Vojtech Pavlik. *Linux Input drivers v1.0*. 2001. URL: kernel.org/doc/Documentation/input/input.txt (term. wiz. 03.07.2024).
- [2] Craig Stuart Sapp. *WAVE PCM soundfile format*. 2005. URL: soundfile.sapp.org/doc/WaveFormat/ (term. wiz. 03.07.2024).
- [3] Vijay K. Garg. *Wireless Communications & Networking*. 2007.
- [4] PCI-SIG. *PCI Express 3.0 FAQ*. 2007. URL: web.archive.org/web/20140201172536/http://www.pcisig.com/news_room/faqs/pcie3.0_faq/#EQ2 (term. wiz. 03.07.2024).
- [5] PCI-SIG. *PCI Express 4.0 FAQ*. 2012. URL: web.archive.org/web/20140518224913/http://www.pcisig.com/news_room/faqs/FAQ_PCI_Express_4.0/#EQ3 (term. wiz. 03.07.2024).
- [6] Intel. *Memory Performance in a Nutshell*. 2016. URL: intel.com/content/www/us/en/developer/articles/technical/memory-performance-in-a-nutshell.html (term. wiz. 03.07.2024).
- [7] Aleksander Shvets. *WZORCE PROJEKTOWE Nowoczesny podręcznik*. 2018.
- [8] James Skelton. *understanding-tensor-cores*. 2022. URL: blog.paperspace.com/understanding-tensor-cores/ (term. wiz. 03.07.2024).
- [9] National Instruments. *Nyquist and Shannon's Sampling Theorems*. 2023. URL: ni.com/docs/en-US/bundle/ni-fgen/page/nyquist-and-shannons-sampling-theorems.html (term. wiz. 03.07.2024).
- [10] Nvidia. *CUDA Toolkit Documentation*. 2024. URL: docs.nvidia.com/cuda/ (term. wiz. 03.07.2024).
- [11] Nvidia. *RTX Technology*. 2024. URL: developer.nvidia.com/rtx/ray-tracing (term. wiz. 03.07.2024).
- [12] CPU-World. *CPU-World*. URL: cpu-world.com (term. wiz. 03.07.2024).
- [13] MIXAGE. *MIDI - Getting Started*. URL: mixagesoftware.com/en/midikit/help/ (term. wiz. 03.07.2024).

-
- [14] PulseAudio. *Simple API*. URL: freedesktop.org/software/pulseaudio/doxygen/simple.html (term. wiz. 03.07.2024).
 - [15] TechPowerUp. *TechPowerUp*. URL: techpowerup.com (term. wiz. 03.07.2024).
 - [16] Transcend. *FAQ - What are the data transfer rates for DDR, DDR2, DDR3 and DDR4?* URL: transcend-info.com/Support/FAQ-292 (term. wiz. 03.07.2024).